

BRĪVĀ LATVIJA

ISSN 0934-6759

APVIENOTĀ **LONDONAS AVIZE** UN **LATVIJA**

2018. gada 3. – 9. februāris

Nr. 4 (1518)

Lasiet tīmeklī
www.brivalatvija.lv

PASAULES
BRĪVO
LATVIEŠU
APVIENĪBA

Mainas Pasaules brīvo latviešu apvienības vadībā

2017. – 2018. gadu mijā notikušajās vēlēšanās Pasaules brīvo latviešu apvienības (PBLA) priekšsēža amatā uz diviem gadiem ievēlēja Latviešu apvienības Austrālijā un Jaunzēlandē (LAAJ) prezidija vadītāja, sabiedriskā darbiniece Kristīne Saulīte, bet valdes priekšsēdes vietnieka amatā – advokāts un Amerikas latviešu apvienības priekšsēdis Pēteris Blumbergs.

Kā savas nākamā gada prioritātes PBLA priekšsēža amatā Kristīne Saulīte min – veicināt latviešu diasporas sadarbību ar Latvijas valdību un Latvijas iedzīvotāju sapratni par pasaulē dzīvojošo tautiešu vajadzībām un interesēm. “Mums ir pēc iespējas jāvieno visi pasaules latvieši – mēs esam viena tauta, vienalga, kur mēs dzīvojam. Mums jābūt vienlīdzīgiem, un ir svarīgi, ka ar savu darbību un vajadzībām nekādi nediskriminējam Latvijas iedzīvotājus,” saka Kristīne Saulīte. Viņa uzsver, ka augstu vērtē ASV prezidenta Džona F. Kenedija vārdus: “Neprasi, ko valsts var dot tev, bet domā, ko tu vari dot savai valstij,” kas kļuvis par viņas dzīves principu.

PBLA priekšsēdes pienākumus pildot, K. Saulīte vēlas arī veicināt Latvijas ekonomisko attīstību un stiprināt latvisko izglītību gan Latvijā, gan tautiešu mītnes zemēs. Jauniešiem PBLA gadu gaitā izkoptajiem mērķiem: “Palikšu uzticīga mūsu nemainīgajām vērtībām un prioritātēm, – un tās ir: latvietības saglabāšana un uzturēšana ārzemēs; latviskās izglītības un kultūras veicināšana un uzturēšana ārpus Latvijas; atbalsts Latvijas valsts drošības stiprināšanai un sadarbība ar Latviju, lai veicinātu tās attīstību.”

PBLA priekšsēde K. Saulīte dzimusi Lestēnē, Latvijā. Bijusi LAAJ priekšsēde un PBLA valdes locekle kopš 2015. gada. Bijusi arī Melburnas latviešu draudzes priekšniece 2013. – 2014. gadā. Darbojusies Austrālijas latviešu teātri un dziedājusi korī “Daina”.

K. Saulīte ir beigusi Melburnas Biznesa skolas vadības klasi un ieguvusi stipendiju Hārvarda Biznesa skolas vadības un stratēģijas diploma iegūšanai. Viņas darbs vienmēr ir bijis saistīts ar cilvēkiem – vadot darbinieku komandas, kā arī palīdzot cilvēkiem individuālajā izaugsmē. Brīvā laika intereses Kristīnei ir mūzika, literatūra, politika, māksla, bizness, kā arī labdarība.

Kristīne Saulīte

PBLA vicepriekšsēdis Pēteris Blumbergs ir dzimis un audzis Čikāgā, ASV. Latvisko izglītību ieguvis Krišjāņa Barona skolā Čikāgā un Gaņezera vasaras vidusskolā. Ieguvis B.S. gradu ekonomikā Iliņoijas Universitātē un J.D., ar atsauksmi, DePaul Universitātē Čikāgā, kur bijis DePaul Law Review redaktors. Pirms vairāk nekā 20 gadiem pārcēlies uz Vašingtonu, strādā par advokātu Vašingtonā.

No 1997. gada līdz 2003. gadam bijis aktīvs Amerikas latviešu apvienības (ALA) valdē. Bijis ALAs Informācijas nozares vadītājs un priekšsēža vietnieks. Pildot šos amatus, Pētera galvenā nodarbošanās bijusi strādāt, lai panāktu Latvijas uzņemšanu NATO.

No 2003. līdz 2010. gadam P. Blumbergs bijis ALAs pārstāvis Apvienotā baltiešu komitejā (Joint Baltic American National Committee – JBANC), divus gadus bijis šīs organizācijas priekšsēdis. Pārstāvēt JBANC, Pēteris piedalījies NATO galotņu konferencē 2006. gadā Rīgā.

P. Blumbergs vairākus gadus (no 1999. līdz 2003. g.) bijis Pasaules brīvo latviešu apvienības valdes loceklis, vadījis PBLA informācijas darba grupu un bijis tās priekšsēdis svarīgajā NATO paplašināšanas laikā. Viņš ir aktīvs Vašingtonas ev. lut. draudzes un korporācijas “Lettgalia” loceklis. Apbalvots ar Latvijas valsts augstāko apbalvojumu – Atzinības krustu.

Pēteris ir precējies un kopā ar sievu Lauru, kas ir arhitekte, audzina četrus dēlus: Aleksandru, Grantu un dviņus Ediju un Filipu. Visi četri dēli piedalījušies latviešu skolās un nometnēs.

PBLA pārstāvniecību Rīgā turpinās vadīt Jānis Andersons. Viņš 1992. gadā beidzis Latvijas Universitātes Filoloģijas fakultāti. No 1993. līdz 2005. gadam strādājis par žurnālistu un redaktoru dažādos Latvijas preses izdevumos un apgādos. Kopš 2005. gada J. Andersons strādā

Pēteris Blumbergs

Vita Anda Tērauda

PBLA pārstāvniecībā Rīgā un kopš 2006. gada ir pārstāvniecības vadītājs. No 2010. līdz 2013. gadam bijis viens no darba grupas locekļiem Saeimā, Pilsonības likuma grozījumu izstrādes komisijā, veicinot dubultpilsonības iegūšanas statusa atjaunošanu Latvijas Republikas Pilsonības likumā.

Pārstāvniecībā grāmatvedības un projektu uzraudzības darbu veic Solvita Sekste, kuŗa līdz 2017. gadam vadīja Daugavas Vanagu Centrālās valdes pārstāvniecību Latvijā. Kopš 2017. gada decembra pārstāvniecībā par projektu administratori nepilnu laiku strādā arī Rīgas Stradiņa Universitātes Starptautisko attiecību – Eiropas studiju bakalaura programmas studente Lora Egle.

Pārstāvniecības darbu Rīgā ar 2018. gada vasaru stiprinās ilggadējais Amerikas latviešu apvienības ģenerālsēdētājs Raitis Eglītis, kuŗu PBLA valde apstiprinājusi izpilddirektora/ģenerālsēdētāja amatam. Pēc 20 darba gadiem Amerikas latviešu apvienībā R. Eglītis pārcelsies uz Latviju. Viņa galvenā atbildība būs pārstāvēt PBLA Latvijas valdības iestādēs, kā arī citi sabiedriskos attiecību projektus.

R. Eglītis beidzis Latvijas Universitātes Svešvalodu fakultāti un ieguvis maģistra gradu žurnālistikā Mičiganas pavalsts universitātē. Strādājis ALAs birojā kopš 1998. gada, viņš izpelnījies Amerikas latviešu sabiedrības atzinību par darbu vēlēšanu ie-

Raitis Eglītis

Jānis Andersons

cirkņu organizēšanā ASV un pārvietojamās pasu stacijas projekta veicināšanā, atbalsta darbu Latvijas ārpolitisko mērķu sasniegšanā un gandrīz 20 ALAs kongresu rīkošanā. 20 gadus bijis redaktors ALAs izdevumam *Latvian Dimensions*. Apbalvots ar Valsts apbalvojumiem – Atzinības krustu un Aizsardzības ministrijas medaļu par Latvijas dalības NATO veicināšanu.

PBLA Izglītības padomes izpilddirektores darbu no 2018. gada 1. janvāra pārņēmusi Vita Tērauda – ASV dzimusi latviete, kas nu jau 27 gadus dzīvo un strādā Latvijā. V. Tērauda ir strādājusi Latvijas valsts pārvaldē gan ierēdņa amatos, gan bijusi Valsts reformu ministre. Viņa ir vadījusi organizāciju *Sorosa fonds – Latvija*, kā arī dibinājusi un 10 gadus vadījusi Latvijas pirmo domnīcu *Sabiedriskās politikas centrs PROVIDUS*. Vita Tērauda labi pazīst trimdas latviskās izglītības sistēmu, jo ir Vašingtonas latviešu skolas, Beverīnas vasaras vidusskolas, Minsteres Latviešu ģimnazijas, Latviešu studiju centra Kalamazū absolvente. Viņa bijusi ALJAs valdē, divus gadus priekšsēdes amatā. Apmeklējusi vairākas 2x2 nometnes gan kā dalībniece, gan kā ievirzes vadītāja. Viņa ir strādājusi praksē gan Apvienotajā baltiešu komitejā (JBANC), gan *Radio Brīvība* latviešu nodaļā un piecus gadus bijusi žurnāliste *Amerikas Balsis* latviešu redakcijā. Vitas ģimenē aug divi dēli – Guntis un Kālis.

Kā top filma
“Dvēseļu
putenis”
2. lpp.

Vēstniecību
ziņas
3. lpp.

Kuras valstis
vēl šogad
svinēs 100?
5. lpp.

Numura
intervijā –
Latvijas
vēstnieks
Krievijā
Māris Riekstiņš
7. lpp.

Jaunumi
LaPa muzejā
9. lpp.

Daumants
Dreiškens –
Olimpiskais
karognesējs
12. lpp.

9 770934 67501 8 04

MĀRA LIBEKA

“Dvēseļu putenis” Ziemsvētku kaujās

Šobrīd filmas “Dvēseļu putenis” filmēšanas komanda jau sāk gatavoties “Ziemsvētku kauju” filmēšanai 2018. gada februāra sākumā. Ziemsvētku kaujas un tām sekojošās janvāra kaujas bija traģiskākā un vienlaikus viena no varonīgākajām latviešu strēlnieku vēstures lappusēm. Šajās kaujās pirmo reizi vienkopus piedalījās visi latviešu strēlnieku pulki, un 4. Vidzemes latviešu strēlnieku pulka ložmetēju komandas rindās cīnījās arī Aleksandrs Grīns, pēc kuŗa romāna motīviem tiek uzņemta filma.

Šis ir trešais filmēšanas posms, filmas uzņemšana tiks pabeigta pavasarī, ceriņu ziedēšanas laikā.

Vēsturiskās kinolentes “Dvēseļu putenis” otrā posma filmēšana tika atklāta aizvadītā gada rudenī ar ainām no Slokas kaujas un ar strēlnieku peldi jūrā, jo tieši Jūrmalā 1915. gadā notika pirmā latviešu strēlnieku saskaršanās ar kaŗa realitāti. Kaut gan Strēlnieku bataljoni cieta smagus zaudējumus, tomēr tiem izdevās izdzīt vāciešus no Slokas – Ķemeru rajona.

“Jūrmalā pieredzētais, mūsu puīšu pārliecība un kaujas spars parādīja pretiniekam, ka esam spēks, ar ko rēķināties, un ka varam izcīnīt uzvaras. Sloka – Ķemeru rajons ir nozīmīga vēsturiska vieta, kur 2. Rīgas un 3. Kurzemes latviešu strēlnieku bataljons pirmo reizi cīnījās plecu pie pleca,” pastāstīja filmas “Dvēseļu putenis” režisors Dzintars Dreiberģs.

“Otrajā filmēšanas posmā tiks uzņemtas arī ainās no kaujām Nāves salā, kas Latvijas vēsturē ir pašreizējās, izturības un varonības simbols. Kaujas, kuŗās cīņu kopā turpināja 2. Rīgas un 3. Kurzemes latviešu strēlnieku bataljons, bija ļoti saspringtas, intensīvas, turklāt vācieši vairākkārt lietoja indīgās gāzes.

“Dvēseļu putenis” otrā posma filmēšana ilga līdz pagājušā gada 17. oktobrim, tā notika vairākās vietās Latvijā. Ādažu poligonā ir izbūvēti ierakumi, kur uzņemtas visas būtiskākās kaujas ainās. Jūrmalas plūdmalē (Asaros) un Morberga vasarnīcā (Dzintaros) ar Jūrmalas pilsētas domes atbal-

stu filmētas ainās no laika, ko strēlnieki pavadīja kauju starplaikos. Vairākas epizodes uzņemtas kino pilsētā *Cinevilla*, Latvijas Universitātes Bioloģijas fakultātē un vēsturiskajos, no koka būvētajos namos Rīgā.

Ādažu poligonā izveidotajos ierakumos kaŗa šausmas – tuvīņas, gāzu uzbrukumi un biedru zaudējumi – daudziem strēlniekiem bija pirmā kaŗa pieredze. Arī filmas galvenajam varonim Artūram Vanagam, kuŗa tēla iemiesojis Kuldīgas Centra vidusskolas 10. klases skolnieks Oto Brantevics. “Man saka: tu esi kļuvis stiprāks, izaudzis un palicis druknāks. Es patiešām jutos tā, it kā būtu bijis kaŗā. Filmēšana dod lielu pieredzi. Esmu iemācījies uz Pirmā pasaules kaŗa vēsturi skatīties no citāda skatpunkta nekā iepriekš. Pateicoties Ziedonim Ločmelim (bijušais kaŗavīrs, Nacionālo bruņoto spēku virsseržants), esmu apguvis arī militāro disciplīnu. Piemēram, ka ierocis ir svētākais, kas pieder kareivim, tas vienmēr jānēsā līdzī un, ja to pazaudē, tas nozīmē nāvi vai bārgu sodu. Esmu iemācījies, ka drauga plecs kaŗā ir tikpat svar-

rīgs kā ierocis. Kuŗš gan cits tev palīdzēs, ja esi ievainots, ja ne draugs,” secina Oto. Viņš nefilmējoties tāpēc, lai nākotnē kļūtu par aktieri, bet gan tādēļ, ka viņu interesē vēsture, politika, armija, bet, pats galvenais, tādēļ, ka viņš mīl Latviju.

Galvenajam operatoram Valdim Celmiņam šī ir pirmā pieredze filmēt tik nopietnu kaŗa

drāmu. “Komandā ir tik daudz cilvēku, kas katrs zina savu jomu un spēj sastrādāties, uzticēties cits citam. Ir cilvēks, kuŗš zina visu par ieročiem, cits – visu par apģērbu, militāro reglamentu, līdz pat tam, ka ir cilvēks, kuŗš pārzina dzīvniekus – kāda zirgu šķirne tajā laikā bija un kāda nebija,” viņš stāsta.

Filmas komandu veido 90 kino

profesionāļi no Latvijas un ārvalstīm – režisors un producents Dzintars Dreiberģs, galvenais operators Valdis Celmiņš, Rīgā dzimušais scenārists un Ņujorkas Universitātes profesors Boriss Frumins, komponiste un prestižās *Emmy* balvas laureāte Lolita Ritmanis, *Casting Bridge* aktieru atlases režisore Gunita Groša, galvenais mākslinieks Juris Žukovskis un citi.

Filmas galveno aktieru vidū ir vairāki Latvijā plaši zināmi profesionāļi, piemēram, Vilis Daudziņš un Ivars Krasts (Jaunais Rīgas teātris), Mārtiņš Vilsons, Rēzija Kalniņa un Gatis Gāga, Raimonds Celms (Latvijas Nacionālais teātris), Jēkabs Reinis (Latvijas Kultūras akadēmija), Ieva Florence (Dailes teātris), Renārs Zeltiņš un citi.

Filmas patrons ir Valsts prezidents Raimonds Vējonis. Režisors Dreiberģs konsultācijas par vēsturiskajiem notikumiem saņem no septiņiem vēsturniekiem.

“Lielāko daļu filmas izmaksu sedz valsts, taču arī pašiem filmas veidotājiem ir jāpiesaista papildu finansējums, lai varētu uzņemt visas nepieciešamās kaŗa ainās. Tāpēc filmas veidotāji pateicas Amerikas latviešu apvienības Kultūras fonda valdei, ka tā nobalsoja par 4600 dolaru piešķirumu, lai radošā komanda varētu veiksmīgi pabeigt filmēšanu. Paldies arī Valdim Bērziņam, kuŗš filmēšanā ir ieguldījis savus personīgos līdzekļus. Piešķirtā nauda tiks izmantota Ziemsvētku kauju filmēšanai.

“Dvēseļu putenis” pirmizrāde paredzēta 2019. gada 11. novembrī – tieši 100 gadus pēc latviešu strēlnieku izcīnītām Brīvības cīņām.

Īkviens, kas palīdzēs īstenot iecerī uzņemt filmu “Dvēseļu putenis”, nokļūs filmas titros ar savu vārdu un uzvārdu.

Rīgas Latviešu biedrība

Merķeļa iela 13, Rīga, LV-1050

PVN maks. reģ. Nr.:

LV40008000102

“SEB banka” AS

Konta Nr.:

LV16UNLA0050024506352

Kods: UNLALV2X

Atklāta vēsturiski izglītojoša tīmekļa vietne *dveseluputenis.lv*

5. janvārī ar diskusiju par latviešu strēlnieku lomu Latvijas brīvības izcīnīšanā un par vēstures mācīšanu skolās tika at-

klāta tīmekļa vietne *dveseluputenis.lv*, kas veltīta latviešu strēlniekiem un viņu lomai Latvijas vēsturē. Lapā rodama arī informācija par mākslas filmas *Dvēseļu putenis* uzņemšanas procesu.

Vietnes sadaļā *Laika līnija* bagātīgi atainoti vairāk nekā 60 nozīmīgākie notikumi latviešu strēlnieku cīņu gaitās gan pirms Latvijas valsts pasludināšanas, gan Latvijas Neatkarības kaŗa laikā – sākot no 1914. gada augusta, kad sākās Pirmais pasaules kaŗš, līdz pat 1921. gadam, kad jauno Latviju *de iure* atzina Antantes Augstākā padome un

strēlnieki atgriezās mājās. Vietnē iespējams lasīt populārzinātniskā formā veidotus vēsturnieku aprakstus, skatīt vēsturiskus fotoattēlus, kā arī iepazīties ar strēlnieku dzimtu saglabātajām atmiņām par strēlnieku laiku. Katram notikumam piemēklēts arī atbilstošs Aleksandra Grīna romāna fragmenti.

“1914.–1920. gads ir viens no dinamiskākajiem un sarežģītākajiem periodiem Latvijas vēsturē. Lapā *dveseluputenis.lv* mēs mēģinām par tā laika notikumiem runāt mūsdienīgi, vienkārši un saprotami pēc iespējas plašākai sabiedrības daļai,” uzsver

mājaslapas galvenais satura veidotājs, vēstures doktors Jānis Šiliņš.

“Es ticu, ka *dveseluputenis.lv* kļūs par vietni, kur *ielūkoties* brīžos, kad sev atgādināt strēlnieku laiku notikumu secību un nozīmi – vai nu tas būtu, lasot šo romānu, skatoties filmu vai apmeklējot Rīgas Brāļu kapus un gribot uzzināt stāstus, kas slēpjas zem uzvārdiem uz kapu plāksnēm. Ceru, ka šī vēsturiskā platforma būs vienmēr dzīva un cilvēki neļaus savu vecāku un vecvecāku stāstiem pazust, turpinot ar tiem dalīties šajā vietnē, lai tie saglabātos no paaudzes paaudzē,”

par projektu stāsta filmas “Dvēseļu putenis” režisors Dzintars Dreiberģs.

Viena no projekta idejas autorēm Ingūna Ribena uzsvera: “*Lai mēs spētu orientēties noteiktā apvidū, izmantojam karti. Šo interneta vietni var pielīdzināt Latvijas valsts tapšanas vēstures ceļakartei, turklāt tā ļauj labāk izprast filmas “Dvēseļu putenis” sižetu. Mājaslapa uzrunā gan ar pārliecinošiem faktiem, gan emocionāli – tur sastopam arī šodienas cilvēkus, kuri iejūtušies strēlnieku lomā filmas uzņemšanā vai kurus ar strēlnieku laikmetu saista paaudžu ģimeniskās saites.*”

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

(Turpināts no 3. lpp.)

Aktīvi darbojies 1934. gada 15. maija valsts apvērsuma organizēšanā un Kārļa Ulmaņa autoritātīvā režīma iedibināšanā Latvijā. B. Pavasara darbību 1940. gadā pārtrauca Otrais pasaules karš. B. Pavasars devās bēgļu gaitās uz Vāciju. B. Pavasars aizgāja mūžībā Hāgā 1978. gada 10. augustā. B. Pavasars apbalvots ar Triju Zvaigžņu ordeņa III un IV šķiru, Beļģijas, Igaunijas, Itālijas, Lietuvas, Somijas ordeņiem. Viņa ģimeni neželīgi skāra Padomju varas īstenotā sovjetizācija un izsūtīšana, un šobrīd nav zināma ne B. Pavasara kapavieta Hāgā, ne arī saglabājušās kādas liecības par viņa dzimtas turpinājumu.

Latvijas vēstniecībā Vācijā atgriežas pirms gandrīz 80 gadiem zudušās grāmatas

26. janvārī, Latvijas *de iure* atzīšanas dienā, Berlīnes centrālā bibliotēka, Vācijas Ārlietu ministrijas pārstāvja klātbūtnē, nodeva Latvijas vēstniecībai atpakaļ grāmatas ar pirmskaņa Latvijas sūtniecības Vācijā zīmogiem, kuŗas atgriezās mājās pēc nepilnu 80 gadu prombūtnes. "Neatkarīgas Latvijas valsts dibināšana pirms 100 gadiem ir cieši saistīta ar ārpolitiskā un diplomātiskā dienesta izveidošanu. Latvijas valsts starptautiskā atzīšana *de iure* 1921. gada 26. janvārī valstij pirmo reizi deva iespēju akreditēt diplomātus un ārzemēs atvērt savas pārstāvniecības," saņemot grāmatas, norādīja Latvijas vēstniece Vācijā Inga Skujiņa.

Latvijas vēstniece Vācijā Inga Skujiņa

"Esmu patiesi gandarīta, ka šajā īpašajā dienā un gadā mājās atgriežas Latvijas sūtniecības Vācijā pirms gandrīz 80 gadiem zudušās grāmatas. Grāmatu atgriešanās jubilejas gada ievadā noslēdz zināmu vēsturisku apli," sacīja vēstniece. Arī Vācijas Ārlietu ministrijas pārstāvis Mihaels Fabri (*Michael Fabri*) izteica gandarījumu, ka grāmatas atgriezušās pie sava likumīgā īpašnieka, un uzsvēra Latvijas paveikto pēc neatkarības atjaunošanas. Vēstniecība no Berlīnes Centrālās bibliotēkas kopumā atpakaļ saņēma sešas grāmatas ar Latvijas sūtniecības Vācijā zīmogu pirmajā atvērumā. Tās visas izdotas 20. gadsimta divdesmitajos gados. Bibliotēka šobrīd veic izpēti, kā grāmatas nonākušas tās krājumos. Līdz šim zināms, ka tās 1945. gadā atrastas *Bergungstelle* 87 jeb meklēšanas punktā Nr. 87 un bijušas iekļautas kāda Dr. Runtē privātajā bibliotēkā. Bibliotēka, visticamāk, piederējusi Dr. Ludvigam Runtēm, kuŗš ieņēmis augstu amatu Nacionālsociālistu administrācijā 20. gadsimta trīsdesmitajos gados.

Atpakaļ saņemtās grāmatas: 1. *Viscount D'Abernon: Ein Botschafter der Zeitwende. Memoiren. 3 Bände.* 2. *Leopold Ranke: Französische Geschichte vornehmlich im sechzehnten und siebzehnten Jahrhundert. 3. Bd. 3. J. A. Farrer: Die europäische Politik unter Eduard VII.* 4. *Edvard Beneš: Der Aufstand der Nationen. Der Weltkrieg und die tschechoslowakische Revolution.*

Lielbritānijā apspriež sadarbību ar diasporu un kopienas aktualitātes

21. janvārī *Straumēnos* un 22. janvārī Londonā Ārlietu ministrijas (ĀM) parlamentārā sekretāre Zanda Kalniņa-Lukaševica darba vizītes laikā tikās ar Latvijas diasporas pārstāvjiem Apvienotajā Karalistē un Lielbritānijas amatpersonām, lai apspriestu gan diasporai aktuālos jautājumus, gan arī Eiropas Savienības (ES) pilsoņu tiesību nodrošināšanu Lielbritānijā.

Daugavas Vanagu Lielbritānijas fonda īpašumā *Straumēnos* Z. Kalniņa-Lukaševica fonda valdes, AK Latviešu biznesa asociācijas (*UK's Latvian Business Network*), Latviešu nedēļas skolas Londonā un Vulverthamptonā pārstāvjus iepazīstināja ar diasporas politikas aktualitātēm. Sarunās ar tautiešiem, kuŗu vidū bija Latviešu Nacionālās padomes Lielbritānijā, Mančēstras latviešu, Latvijas ev. lut. Baznīcas, baznīcas ārpus Latvijas (LELBāl) un citi kopienas pārstāvji, Z. Kalniņa-Lukaševica uzsvēra, ka ir svarīgi noteikt – sadarbība ar diasporu, kā arī atbalsts tiem valstspiederīgajiem, kas vēlas atgriezties, ir valsts pienākums.

"Lielbritānijā dzīvo aptuveni 100 000 latviešu, un viņi dod savu pienesumu gan šīs valsts, gan Latvijas ekonomikai, kā arī starpkultūras sakariem un kontaktiem starp cilvēkiem. Viņu intereses un labsajūta ir svarīga Latvijas valdībai, un es esmu gandarīta, ka tas ir svarīgi arī Apvienotās Karalistes valdībai," teica Z. Kalniņa-Lukaševica.

Latvijas un Igaunijas Ārlietu ministriju Valodu balvas konkurss

Latvijas un Igaunijas Ārlietu ministrijas izsludina pieteikšanos konkursā ikgadējai Latviešu un igauņu valodu popularizēšanas balvai (Valodu balva). Saskaņā ar nolikumu balvai var pieteikt daļlīteratūras vai dažādu jomu zinātniskā darba tulkojumus, pētījumus, kā arī latviešu valodas skolotājus Igaunijā un igauņu valodas skolotājus Latvijā par ieguldījumu valodu popularizēšanā 2017. gadā. Žūrijas lēmums par balvas ieguvēju tiks pieņemts

2018. gada pavasarī, bet balvas ieguvēju paziņos Latvijas un Igaunijas ārlietu ministri svinīgā ceremonijā Rīgā. Pieteikumus balvas konkursam un nominēto personu *Curriculum Vitae* (CV) var iesūtīt Ārlietu ministrijā elektroniski pa e-pastu: mfa.cha@mfa.gov.lv vai pa pastu: K. Valdemāra iela 3, Rīga, LV-1395, ar norādi "Valodu balva" līdz 2018. gada 14. martam (ieskaitot).

Darba un informācijas portāls remigrantiem *YourMove.lv*

YOURMOVE

24. janvārī tika atklāta *Your Move* – vietne, kas savieno profesionāļus ar pasaules pieredzi un mūsdienīgus, augošus un maksāspējīgus uzņēmumus Latvijā, kuŗi meklē šādus darbiniekus.

Your Move ir privāta iniciatīva, kuŗas autors Jānis Kreilis pēc deviņu gadu prombūtnes studijās un darbā ārzemēs pats 2016. gadā atgriezies Latvijā un šobrīd vada biedrību "Ar pasaules pieredzi Latvijā". Jānis ir apvienojis spēkus ar Reini Znotiņu, kuŗš ir dzīvojis ASV un Nīderlandē. Reinis ir *Baltic American Freedom Foundation* Latvijas absolventu asociācijas prezidents un iepriekš ir vadījis biznesa attīstību jaunuzņēmumā *Anatomy Next*. Portāla sākotnējā mērķauditorija ir jaunie un vidējā vecuma profesionāļi – zinoši, strādīgi un mērķtiecīgi cilvēki, kuŗi atgriezušies Latvijā pēc darba vai mācībām ārzemēs vai arī vēlētos to darīt, kā arī dzīvesbiedriem, kas nav no Latvijas. Portāla mērķis ir palīdzēt remigrantiem attīstīt veiksmīgu karjēru un iekārtoties uz dzīvi Latvijā, tā risinot samilzušo darbaspēka trūkumu mūsu valstī. *Your Move* ir pievienojušies ap 30 vadošu uzņēmumu Latvijā finanču, IT, konsultāciju, ārpalpojumu, viesmīlības un citās nozarēs. Tās ir gan Latvijas, gan starptautiskas kompanijas, kas ir mūsdienīgi, augoši un maksāspējīgi uzņēmumi ar rietumniecisku, starptautisku darba vidi un projektiem, kas sniedz pāri Latvijas robežām.

Bērzainē aizvadīta ģimeņu koŗa "Trejzemīte" nometne

Freiburgā, latviešu centrā *Bērzainē*, norisinājās ģimeņu koŗa "Trejzemīte" nometne. Divu dienu laikā koŗa dalībnieki no Freiburgas, Strasbūras, Bāzeles un Luksemburgas izdziedāja piecpadsmit dziesmas, no kuŗām gandrīz visas ir iekļautas arī vasarā gaidāmo XXVI Vispārējo latviešu Dziesmu svētku reperuārā.

Koris "Trejzemīte" dibināts pagājušā gada 5. februārī, Meteņu dienā, un tā pirmais mēģinājums notika tieši *Bērzainē*. Šobrīd "Trejzemīte" ir pats jaunākais latviešu diasporas koris pasaulē, kuŗš plāno piedalīties Dziesmu svētkos. Izaicinājums ir grūts – praktiski no nulles gada laikā panākt tādu līmeni, lai izturētu koŗu konkursu un tiktu uz svētkiem. Tikai ceturtajai daļai

SPILGTS CITĀTS

"Aģentu lietas un lielgabalaļa"

Intervijai ar SAB vadītāju Jāni Maizīti dots šāds virsraksts jaunākajā žurnāla Klubs numurā. Atbildot uz jautājumu, ko tad darīt ar čekas maisiem, J. Maizītis atbild:

"Pētīt noteikti nevajag, bet ir jābūt skaidrai metodoloģijai. Nevis sākt ar to, ka viss ir publiskojams, bet pētīt un saprast, ko no tā visa var izlobīt. Par ko tika ziņots, kas bija cilvēki, kuri ziņoja, cik lielā mērā ziņojumi ietekmēja citu cilvēku dzīvi. Piemēram, ja ir runa par "Smers" aģentiem, tad ir skaidrs – viņi šāva nost. Varbūt tā ir daļa, kas jāpublisko.

Cilvēki, kuri ziņojumu rezultātā tika izsūtīti, represēti, jau šobrīd var nākt un par sevi uzzināt, vai ir informācija, kas viņus nodeva. Ne jau visur bija aģentu ziņojumi. Pietika, ja esi bijis, piemēram, aizsargs. Tās ir Totalitārisma seku dokumentēšanas centra krimināllietas.

Manuprāt, ir jāgrupē un jāskatās, kas ir jāpublisko, bet tā vienkārši publiskot sarakstu – tā nu gan noteikti ir nepareiza pieeja."

dalībnieku ir nesena koŗa dziedāšanas pieredze. Vairums pēdējo reizi balsis locīja tikai skolas korī, bet daudziem "Trejzemīte" ir pirmais koris viņu mūžā. Koŗa mākslinieciskā vadītāja ir diriģente un soliste Ilze Paegle. Viņa ir beigusī Jāzepa Vītola Latvijas mūzikas akadēmiju, šobrīd studē vokālo pedagogiju Šveices pilsetā Bāzelē un piedalās dažādos mūzikālos projektos.

Lāsma Zorgenbergas dzīves un darba līnijas

Lāsma Zorgenberga dzimusi Liepājā. No Latvijas jauniete aizbrauca, kad viņai bija 19 gadu, tobrīd Latvijas Universitātē viņa bija pabeigusi pirmo gadu Informācijas tehnoloģiju studijās. Uz Jaunzēlandi viņu atveda ģimene – viņa atbrauca uz mēnesi ciemos pie mammas, patēva un māsām. Ģimene atgriezās Latvijā, savukārt Lāsma Jaunzēlandē atrada savu dzīvesbiedru. Pāris gandrīz divus gadus pavadīja gan Kanādā, gan Jaunzēlandē, taču šobrīd ir atgriezušies Jaunzēlandē, Oklendā, un ir jauna, aizraujoša biznesa sākumā. Viņi ir *Nz Coastal Life* zīmola radītāji un īpašnieki.

Viņi laiduši klajā apģērba līniju – sērfošanas un dzīvestila apģērbus, kas reprezentē Jaunzēlandes dzīvesveidu un stilu, sērfa kultūru, kā arī atspoguļo cilvēkus, kas ir aktīvi dzīvesveida piekritēji. Ideja par apģērba līniju Lāsmai radās kopā ar savu dzīvesbiedru – viņai tuvāks apģērbs, bet viņas partnerim – grafiskais dizains. Ar apģērba līniju viņi vēlējas atspoguļot to, no kurienes viņi nāk un kas viņi ir. Lāsma

šobrīd uzsākusi otro studiju gadu Biznesa vadības kolledžā, kur apgūst nepieciešamās zināšanas zīmola veidošanai un attīstībai, studējot biznesa vadības marketingu. (Pēc *Latviesi.com*)

2019. gadā sāks pāreju uz mācībām latviešu valodā

Ministru kabinets 23. janvārī piekrita no 2019. gada 1. septembra vispārējās izglītības iestādēs sākt pakāpenisku pāreju uz mācībām latviešu valodā. Valdība piekrita grozīt Izglītības likumu un Vispārējās izglītības likumu, abos normatīvajos aktos iekļaujot nosacījumus, kas jāsasniedz, lai nodrošinātu pāreju uz mācībām latviešu valodā, pārmaiņas beidzot 2021./2022. mācību gadā. Izglītības un zinātnes ministrs Kārlis Šadurskis (*Vienotība*) uzsvēra, ka latviešu valoda un kultūra reizē ir arī Latvijas sabiedrību vienojošais pamats, tādēļ sabiedrības, kā arī valsts mērķis ir kopt valodu un gādāt par nacionālās identitātes, pilsoniskās sabiedrības un sabiedrības integrācijas vērtībām ilgtermiņā. Īstenojot pāreju uz mācībām valsts valodā vidusskolā, Šadurska ieskatā tiks stiprināta valsts valodas loma Latvijā, arī turpmāk nodrošinot dažādu tautību Latvijas iedzīvotāju nacionālo kultūru savdabību un attīstību. Šadurskis solīja, ka Izglītības un zinātnes ministrija (IZM) atbildīgi pildīs uzņemtas starptautiskās saistības mazākumtautību izglītības nodrošināšanā un attīstībā, tai skaitā nodrošinot nepieciešamo finansējumu tām izglītības iestādēm, kuŗas saskaņā ar starptautiskajiem līgumiem īsteno mazākumtautību izglītības programmas. Pārmaiņu mērķis ir nodrošināt ikvienam bērnam Latvijā līdzvērtīgas iespējas iegūt kvalitatīvu izglītību, kas veicina 21. gadsimtā nepieciešamo zināšanu, prasmju un attieksmju apguvi. Jaunais mācību valodas regulējums paplašinās mazākumtautību jauniešu iespējas profesionālajā un augstākajā izglītībā, kur mācības notiek latviešu valodā, kā arī viņu konkurētspēju darba tirgū.

Ziņas sakopojis **P. Karlsons**

LAIKU UN VIETU MIJĀS

FRANKS GORDONS

Pirmo pasaules karu Vācija un Austroungārija zaudēja. Par noieņēmām Eiropā kļuva Lielbritānija un Francija, presē dēvēti par sabiedrotajiem, bet visbiežāk tolaik runa bija par Antanti (*Entente* – Saprāšanās). Te jāpiemēta, ka, vēl karam liesmojot, 1918. gada 8. janvārī, ASV prezidents Vudro Vilsons, uzrunājot savas valsts kongresu, nāca klajā ar t.s. “14 punktiem”, vēlāmās pēckara kārtības izklāstu, balstoties uz tautu pašnoteikšanās principu un ierosinot ideju par Tautu savienību (ANO priekšteci). ASV drīz pēc šī kara beigām nosliecās uz izolacionismu un zināmā mērā novērsās no “Eiropas lietām”, tā ka pēckara kartību Eiropā faktiski ieviesa Antante.

Runājot par Latviju, būtu īpaši jāuzsver, ka tālaika Lielbritānijas ārlietu ministrs lords Balfūrs – viens no Antantes dižvīriem – vēstulē Zigrīdam Meierovicam atzina neatkarīgo Latviju *de facto* jau 1918. gada 11. no-

vembrī – nedēļu pirms Latvijas Republikas proklamēšanas Rīgā. Tā bija Antante, kas balstīja Ulmaņa Pagaidu valdību, kad tās sēdeklis bija vien kuģis *Saratov*, un ka britu un franču karakuģiem Daugavas grīvā bija sava loma cīņā pret Bermontu 1919. gada novembrī.

Soruden līdzās Latvijas Simtgadei mūs gaida vēl trīs Simtgades, 1918. gada 29. oktobrī dzima Dienvidslāvija, 11. novembrī atdzima Polija un 14. novembrī dzima Čehoslovākija.

Antante, var teikt, stāvēja kūmās trim nosauktajiem “dzimšanas aktiem” tajā 1918. gada rudenī.

29. oktobrī uz Austroungārijas drupām tika proklamēta valsts, kuņas oficiālais nosaukums bija “Kraļevina ŠS” (Serbu, Chorvatu un Slovēņu karaliste). Vadību šajā jaunvalstī īstenoja Serbijas Karageorgeviču dinastija. 1929. gadā par oficiālo šīs centralizētās valsts nosaukumu kļuva “Jugo-

slāvija”, kaut gan neoficiāli to tā sauca no paša sākuma. Līdz pat Otrajam pasaules karā Dienvidslāvijā gruzdēja pretrīnības starp katoliskajiem chorvatiem un pareizticīgajiem serbiem, ko prasmīgi izmantoja Hitleris, kad Lielvācijas karaspēks 1940. gada aprīlī straujā triecienā sakāva dienvidslavu armiju un tika izveidota fašistiska vasaļvalsts – NDH, “neatkarīgā (!) chorvatu valsts” ar Ante Paveliču priekšgalā. Kara gados okupētajos Dienvidslāvijas novados izvērās spēcīga komunistisko partizānu kustība ar Josipu Broz-Tito priekšgalā, kurš 1944. – 1945. gados lika pamatus “Dienvidslāvijas Sociālistiskai Federatīvai Republikai”, kuņas režīms bija nedaudz mērenāks par boļševistisko kārtību Padomju Savienībā. Taču aptuveni 1990. gadā, vispārējā komūnisma norieta gaisotnē, Dienvidslāvijai kā kopvalstij pienāca gals, uzliesmoja asiņainie “Balkanu karī”, un tagad mums

ir darišana ar Serbiju, Chorvātiju, Slovēniju, Melnkalni, Bosniju un Hercegovinu, Maķedoniju un piedevām Kosovu. Žēl tomēr, ka dienvidslavu tautu kopvalsts ideja, kas iemiesojās pirms 100 gadiem, palikusi vien piemiņā.

1918. gada 11. novembrī atdzima Polija, kas kopš 18. gadsimta beigām atradās Krievijas, Prūsijas/Vācijas un Austroungārijas pakļautībā. Tika proklamēta “*Druga Rzeczpospolita*” – brīvā tulkojumā “Otrā brīvvalsts” (pirma bija tā Polija, kas no 1772. līdz 1795. gadam tika trijiem lāgiem sadalīta). Tā pastāvēja līdz 1939. gada septembrim, kad tai saskaņoti uzbruka hitleriskā Vācija un staļiniskā Padomju Savienība. Pēc Lielvācijas sagrāves Kremļa Polijā ieviesa komunistisku režīmu ar nosaukumu PRL (Polijas Tautas Republika), kas beidza pastāvēt pēc Berlīnes mūra krišanas un tika proklamēta demokrātiska “*Trzecia Rzeczpospolita*” (Trešā brīvvalsts), kas

iestājās NATO un Eiropas Savienībā un kuņai 11. novembrī ir un paliek galvenie valsts svētki.

1918. gada 14. novembrī Prāgā tika proklamēta Čehoslovākijas Republika, par kuņas prezidentu kļuva Tomass Masariks – nelokāms demokrāts un boļševisma pretinieks. Šajā valstī, kas apvienoja pārsvarā protestantiskos čekus un katoliskos slovakus, visus starpkaru gadus bija priekšzīmīga demokrātija. 1939. gada martā tai pienāca gals, Lielvācijai izveidojot t.s. Bohēmijas un Morāvijas protektorātu un fašistisku Slovaķijas vasaļvalsti ar Jozefu Tiso priekšgalā. Maskava 1945. – 1948. gados uztiēpa Čehoslovākijai komunistisku režīmu, kas 1989. gadā sabruka mierīgas “samta revolūcijas” rezultātā. Un 1993. gadā Čehija un Slovaķija mierīgi, pat draudzīgi šķīrās. Bet 14. novembrī šogad svinēs abas tautas, jo tai dienā pirms 100 gadiem tās atbrīvojās no pakļautības Austroungārijai.

KĀRLIS STREIPS

Latvijas Republikas Saeimā pagājušī ceturtdiena bija gana aizņemta diena. Vispirms deputāti uzklauzīja ziņojumu no ārlietu ministra Edgara Rinkēviča par stāvokli mūsu valsts ārpolitikā, “gudrajām galvām” pēc tam iesaistoties debatēs par temu. Vēlāk nācās apspriest parlamentārās izmeklēšanas komisijas (PIK) gala ziņojumu tā dēvētajā oligarchu lietā. Diskusijas bija gana karstas. Pa starpu deputāti bija noraidījuši priekšlikumu no minētās komisijas vadības atcelt tās priekšsēdi Ingunu Sudrabu (*No sirds Latvijai*). No tā gan nebūtu lielas jēgas, jo reiz komisija taču savu darbu pabeigusi. Četri likumprojekti tika nodoti komisijām, tajā skaitā viens, kuņā ir paredzēta Latvijas Antidopinga biroja, Latvijas Nacionālās antidopinga padomes un Disciplinārās antidopinga komisijas izveidošana. Dopings patlaban pasaulē ir milzīgi nopietns jautājums, īpaši Krievijas plašā dopinga skandāla un tā rezultātā diskvalificēto sportistu kontekstā arī mūsu sportistiem gaidāmajās Ziemas Olimpiskajās spēlēs ir gana labas izredzes. Diviem deputātiem tika piešķirts bezmaksas atvaļinājums, divas tiesneses saņēma amata apstiprinājumu. Un tad deputāti ķērās klāt pie minētā gala ziņojuma.

Savā uzrunā ministrs Rinkēvičs atzina, ka “šogad Latvijas ārpolitika iesoļo otrajā simtgadē. Tas nav tikai simbolisks notikums. Neskatoties uz globalizācijas

procesu, katra suverēna valsts arī turpmāk piedalīsies pasaules politikas veidošanā, gan divpusēji, gan ar starptautisku organizāciju starpniecību. Latvija nav izņēmums.” Tiesa, Latvijai kā mazai valstij iespēja piedalīties lielu lietu kārtēšanā var būt visai ierobežota, taču jauki, ka ministrs mūsu valsti ierindo citu valstu starpā. Turpinot ministrs vēstīja: “Lai gan mēs visi vēlētos redzēt starptautiskās attiecības kā meistarīgu šaha partiju, tās bieži vien atgādina cirku. Karstasinīga retorika, spēlētāju paviršība vai neveiksmīga metamo kauliņu summa var novest pie stichiska iznākuma. Gribas ar baltām dūjām uzlidot augstāk, bet bieži sanāk kā pērtiķim nošļūkt lejā.” Nav grūti uzminēt, kas E. Rinkēvičam tobrīd bija padomā. Nudien pērn varēja padomāt, ka starptautiskā un atsevišķu lielvalstu politika ir visnotaļ cirkam līdzīga.

Taču konkrēti par mūsu valsti un tās nākotni domājot, istā vietā bija šāds atgādinājums: “Kopš neatkarības atjaunošanas diskusijās par Latvijas ārpolitikas mērķiem un uzdevumiem joprojām pastāv pretēji uzskati. Ir tie, kuņi Latviju uzskata par vārtrūmi vai tiltu, vai pieturvietu ceļā uz Krieviju, un ir tie, kuņi Latviju redz kā pilntiesīgu Rietumu sistēmas daļu ar tai raksturīgo pārliecību par demokrātiskas un tiesiskas valsts vērtībām. Tās ir savstarpēji izslēdzošas koncepcijas.” Tā patiešām ir! Debatēs pēc ministra uzrunas atskanēja

atsevišķas balsis, aicinot attiecības ar Krieviju uzlabot, tostarp atsakoties no sankcijām. Te maza atkāpe. Patlaban Saeimā atrodas likumprojekts, kam dots Magnītska likuma nosaukums. Runa ir par savulaik Krievijas cietumos līdz nāvei nomocīto juristu Sergeju Magnītski un par aizliegumu mūsu valstī ierasties pārvaram skaitam kaimiņvalsts amatpersonu, kuņas par to bija vai varēja būt atbildīgas. Uzreiz pēc likumprojekta piedāvāšanas sākās gaušanās, ka tā nevajag, kāpēc kaitināt Krieviju un tā tālāk. Šie iebildumi nāca no gaužām paredzamiem iecirkņiem, pirmām kārtām jau no *Saskaņas* pusēs, kā arī no Ventspils bosa Lemberga. Abos gadījumos jau sen bijis apgalvojums, ka attiecībās ar kaimiņvalsti mūsu valsts var iet pati savu ceļu un neatkarīgi no tā, ko dara, piemēram, Eiropas Savienība vai NATO (lasītāji varbūt atcerēsies, ka pēdējo Lembergs savulaik nosauca par “okupācijas spēku”). Kaimiņvalsts Lietuva savu Magnītska likumu pieņēma pirms pāris nedēļām. Laiks rādīs, ko darīs mūsu “gudrās galvas” bet garantēta likuma pieņemšana diemžēl nav nudien.

Vismaz Ārlietu ministrijai par šo lietu skatiens ir skaidrs. “Mēs apzināmies, ka Krievija mums ir tuva ģeografiski, taču vērtību ziņā ļoti tālu,” teica ministrs. “Tādēļ attiecībās ar šo valsti tiek veidotas, gan īstenojot dialogu, kur tas ir iespējams, gan iestājoties par atturēšanas un sank-

ciju politiku pret Krieviju tik ilgi, cik ilgi Krievija pārkāps starptautiskās tiesības un citu valstu suverēnitāti.” Dialoga kontekstā vērts pieminēt, ka pērn oktobrī pēc astoņu gadu darba Latvijas un Krievijas pārstāvji parakstīja robežas galīgās demarkācijas dokumentu, un tiklīdz tas būs ratificēts Saeimā un Krievijas Valsts domē, tas būs jautājums, kam pielikts punkts.

Uzrunā E. Rinkevičs arī minēja to, ka šogad pirmo reizi mūsu valsts ir sasniegusi NATO noiektoto aizsardzības izdevumu līmeni – divus procentus no iekšzemes kopprodukta. Protams, divi procenti no mūsu kopprodukta veido summu, kas ir ekvivalenta, piemēram, viena ASV karakuģa vai lidmašīnas cenai, taču tas vienalga ir būtisks simbols. Ministrs neaizmīrsa pateikties karavīriem no sešām NATO dalībvalstīm, kuņi patlaban rotācijas kārtībā atrodas mūsu valstī. Vēl ministrs aicināja veidot stiprāku Eiropas Savienību, teica, ka viņš ir pārliecināts, ka 27 dalībvalstis spēš atrast risinājumu ar niķīgo Lielbritāniju arī pēc *Breksita*. Šādas ārpolitikas debates parlamentā ir jau ierasta tradīcija, un izskanējis priekšlikums tādas rīkot arī visām pārējām ministrijām. Šo domu es būtu gatavs atbalstīt no visas sirds! Arī iekšpolitikā tomēr ir gana jautājums, kuņi pelna plašāku izvētišanu, nekā tas notiek tikai vienas ministrijas ietvaros. Viens no tādiem ir jē-

dziens “valsts nozagšana,” par ko turpināšu šīs nedēļas komentāru.

Latvijai ar parlamentārās izmeklēšanas komisijām (PIK) nekad nav isti veicies, un PIK gadījumā šaubas par efektivitāti radās jau tad, kad par komisijas priekšsēdi iecēla jau minēto I. Sudrabu. Gribējās cerēt, ka kādreizējā Valsts kontroliere darbu veiks nopietni un objektīvi, taču tā tas nenotika. Visu to sešu mēnešu garumā, kamēr komisija darīja savu darbu, priekšsēde tā arī netika pie pielāides valsts noslēpumam, kas nozīmēja, ka brīžos, kad tapa skatīti dokumenti ar noslēpumu, viņa nedrīkstēja piedalīties. Gala rezultāts, tā dēvētais “sausais atlikums,” līdz ar to ir tāds – nekāds. *Vienotību* pārstāvošais komisijas loceklis Andrejs Judins ir teicis, ka viņš gatavos pats savu, alternatīvo ziņojumu. Katrā gadījumā tas, kas savulaik tika sarunāts tā dēvētajās *Ridzenes* sarunās, nekur nav pazudis, un vairāki cilvēki, kuņi tur piedalījās, joprojām darbojas politikā. Pati I. Sudraba minētajās oligarchu diskusijās tika minēta kā iespējama kandidāte premjērministra amatam, pret kuņu Maskavai nebūtu iebildumu. Varbūt tāpēc atteikums piešķirt pielāidi valsts noslēpumam? Bet ir skaidrs, ka šī komisija nebija pareizā, kuņai veikt attiecīgo izmeklēšanu. Ārpolitikas debates bija vajadzīgas un labas. Izmeklēšana par oligarchu lietu – ne tik.

Diskusijas un debates

EDUARDS SILKALNS

Kāpēc dažas grāmatas laikrakstā recenzējam, kamēr citām lemts palikt ārpusē? – recenzēto grāmatu skaitu nosaka laikraksta apjoms un iznākšanas biežums, kā arī recenzentu lasītāja rakstīgā limenis. Dažkārt apgādi vai autori savu jauniznākušo grāmatu laikraksta redakcijai uzdāvina, jo uzskata, ka apcere, it īpaši, ja tā būs pozitīva, veicinās grāmatas noietu. Šādas grāmatas aprakstām visas. No recenzenta tās gan prasa papildu piepūli būt objektīvam, jo kā tad nu dāvatam zirgam ieskatīties zobos! Citreiz grāmatas pret samaksu veikalā iegādājas redaktore vai atstāj to izvēli pašam recenzentam. Viens no kritērijiem ir: ciklā grāmata varētu uzrunāt laikraksta lasītāju kodolu, t.s. veco trimdu un tās dēlus un meitas. Lūk, tā!

Pērnajā adventa laikā Latvijas Pasts redakcijai atnesa nelielu,

vienā piesēdējiēnā viegli izlasāmu grāmatīņu *Vēstule draugam*. Tās autors – Rob. Voicāns, istajā vārdā Roberts Spodris (1898–1968), bet ievada autors un piesūtītājs, acimredzot kāds rada gabals – Gunārs Spodris, kurš pavadvēstulē raksta: “Dāvinu jums grāmatu ar nodomu, ka varbūt to varēs recenzēt...” Kālab gan ne, prieks paklausīt!

Roberts Spodris bijis tipisks Otrā pasaules kara bēglis, trimdinieks, Pusmūžā viņš nonācis Špakenbergas bēgļu nometnē Vācijas angļu zonā, no kurienes 1947. gadā pārcēlies uz Angliju. Tur viņš strādājis kā laukstrādnieks un vēlāk riepju fabrikā. Angļu valodu runāja ar grūtībām, meklējis, bet ne vienmēr atradis draugus Anglijas latviešu sabiedrībā. Daudz smēķējis, bet nedzēris. Veselība nav bijusi laba. Bijis reliģiozs cilvēks, luterānis, bet dievkalpojums nav apmeklējis.

Paliek iespaids, ka viņš bijis lielā mērā savrupnieks.

Krājumiņā pārpublicēti 14 Roberta Spodra jeb Rob. Voicāna avīžraksti. Pirmais, kuŗa virsraksts “Augsim lieli Latvijai!”, vēl atspoguļo tik samērā nesen aizvadītā Kārļa Ulmaņa laika idealismu, bet arī nacionālo patosu, bijis iespiests pirmajā trimdas avīžē *Trimda* 1945. gada augustā. Turpmākie 13 starp 1951. un 1960. gadu parādījušies vienā no mūsu pašu *Brīvās Latvijas* priekštecēm *Londonas Avīžē*, un tiem visiem vai nu kā galvenajā, vai paskaidrojošā virsrakstā likts *Vēstule draugam*. Virsraksta izvēle nav slikta, jo, pirmkārt, ikvienam jau patīk tikt nosauktam par draugu, kā to labi zina misionējoši sektanti, bet vēstule savukārt neliek no rakstītāja sagaidīt secībā un uzbūvē pārdomātu vēstījumu vai argumentāciju, viņš var ļauties brīvai domu plūsmi.

Krājumiņa rakstiem savā laikā būs bijusi aktualitātes vērtība, bet tagad tie skatāmi retrospektīvi. Redzam, kā inteligents cilvēks, kam lielvalstu konfrontācija un mazo valstu pakļaušanas tieksmes izpostījušas ierasto dzīvi, mēģina jauno situāciju kaut kā apzināt, noskaidrot, saprast un nodot tālāk savu pārdomu un atziņu lasītājiem. Normālai mierā laika dzīvei dzimtenē arvien tālāk nogrimstot aiz apvāršņa un dzīvei izceļošanas zemē tikai gausi un negribīgi stabilizējoties, bieži tika dziedāts, ka “mums visiem vienas sāpes un vienas cerības”, bet Rob. Voicāns bija viens no šiem “mums visiem”. Viņa pārdomu paliekošā vērtība ir nevis tajā, ka viņš būtu izdomājis kaut ko īpaši oriģinālu vai pat ģeniālu, bet gan tajā, ka viņš godīgi izsaka visai tipiskas “pārvietotās personas” un vēlāk jaunas, bet ne vairs gluži piln-

vērtīgas dzīves atsācēja ilgus un izjūtas. Lielāko viedumu un briedumu rakstītājs sasniedz savā pēdējā “vēstulē”, bet tad jau klāt bija ilgstoša slimība un beigās nāve.

Grāmatīņa labi patīks tās autora likteņbiedriem, tagad jau pavisam sirmajai trimdas paaudzei, kas tajā atpazīs ja ne sevis pašu, tad vismaz savu vecāku “sāpes un cerības”. Latvijas latvieši, kam jau vien temats interesējis, varējuši līdz šim ērti iepazīties ar trimdas dzīves gaitu un notikumiem, bet šī viela ir citāda, tā izgaismo autora un viņa līdzinieku iekšējo pasauli.

Vēstule draugam par 4,50 eiro (ieskaitot pasta izdevumus Latvijā) var iegādāties pie Gunāra Spodra pēc adreses “Pūpoli” Apši, Lendžu pagasts, Rēzeknes novads, LV-4625

Grāmata varētu būt laba dāvana nelielos draugu godos šokolādes kastes vai vīna pudeles vietā.

ATMIŅU STĀSTS

GAIDA VALKOVSKA-SILENIECE

Bija dzidrs decembra rīts, kad toreiz, vēl no jaunās, spodrās *Queen Juliana* – Holandes satiksmes kuģa izkāpām Hugas ostā. Tur mūs uzņēma vilciens, kuŗš veda līdz Vācijas robežai. Kaut Holandē ir samērā maza zeme, taču ar daudzām, ilgākām pieturām brauciens ilga veselu dienu. Bija iespēja vērot apkārtni, kur līdzinājās, ar neskaitāmiem lielākiem vai mazākiem kanāliem, vairāk nekā grāvjiem, bet pilniem ar ūdeni, apņēma ikkatru lauku māju. Kaut zeme bija bez sniega segas, tak kanālos ūdens bija pārklāts ar vieglu, saulē visuļojošu ledus kārtiņu. Kāds pretstats, pēc veselu nedēļu biežā miglā tītās Londonas!

Vilciens kupejas bija ar ērtiem sēdekļiem, bet citādi patukšas no braucējiem. Visu laiku bijām divas ar draudzeni un darbābiedrēni, kur abas, ģimeņu sauktas, tagad atgriezāmies Vācijā. Bijām labi ģērbtas, tādēļ laikam holandiešu robežsargi domāja, ka mēs esam no turīgām ģimenēm, un nāca ar mums amizēties. Angļu un vēl vācu valodā, lietojot ar holandiešiem viņu valodu, gluži labi varēja saprasties.

Robežai tuvojoties, viņiem arī bija savi pienākumi, un viņi mūs, laimīgu ceļu novēlēdami, beidzot atstāja, arī vilciens drīz apstājās, un mums tika dots rīkojums – izkāpt! Bija jānodas caur mūitu un dokumentu pārbaudi. Šīs visas formalitātes bija ļoti vienkāršas, ātras, bet jau ar pirmajiem soļiem Vācijas zemē, priekšsvētku laikā, mūs apņēma kāds ilgi nejusts siltums. Telpā atskatīja klusinātu Ziemsvētku mūziku. Neuzkrītoši dekorējumi un egļu skuju vainagi pie sienām at-

gādināja lielo svētku tuvošanos.

Netālu no pārbaudes bija galds ar nelieliem maisiņiem, kā kādreiz skolas bērniem. Tajos atradās dažādi āboli, svētku cepumi un saldumi. Katram pēc dokumentu pārbaudes mums pasniedza vienu no šiem maisiņiem, novēlot “*Frohe Weihnachten*” – Priecīgus Ziemsvētkus!

Tajā brīdī man acis apmiglojās, pārņēma silta sajūta – it kā tu, cilvēk, atgriezies mājās! Vai Svētie raksti nesaka: “Ko tu esi darījis savam mazākajam brālim, to tu esi darījis man!”

Aiz muitas ēkas gaidīja atkal vilciens, kas mūs veda tālāk iekšzemē līdz Minsteri. Tur mūsu ceļi dalījās. Man bija nozīmēts vilciens, kuŗš bez pārsēšanās mani tajā vakarā noved līdz Lībekai – Holšteinā, bet draudzenei bija jāņem vilciens, kas veda uz Brēmeni un tad no turienes tālāk līdz galapunktam.

Jau Minsterē izkāpjot un ejot caur tuneli, ievērojām pārmaiņu pēc diviem prombūtnes gadiem. Skatlogos bija gaumīgas mantas, kaut tikai īsu laiku Vācija bija atguvusi patstāvību. Šis mazais zemes stūrītis! Bija redzams, ka tautā mājā dzīvotspēks.

Atvadījāmies, lai tālāk brauktu katra savu ceļu – man tas vēl bija priekšā krietni garš. No Lībekas bija jātiek vēl tālāk līdz Eitīnai, Holšteinā Šveicē.

Vilciens vakara laikā tālbraucienā bija patukšs. Kādu laiciņu sēdēju kupejā viena. Tad tomēr parādījās otrs ceļotājs. Puskrēslā labi nevarēju saskatīt, bet tas, likās, bija jauns zēns, tā ap divdesmitiem, slaida auguma, tumšzila, bet tādā kā vasarīgā uzvalkā ar baltu zīda kaklautu. Tāds apģērbs

šajā gada laikā mani pārsteidza. Nodomāju, laikam kāds vācietis, kuŗš ceļos īsāku ceļu gabalu, bet tad ievēroju, ka braucējam rokā ir tāda pati tūtiņa, kādu mums izsniedza vācu muiža. No tūtiņas viņš šo to rubināja. Vai tiešām šis zēns būtu no citas zemes? Bet viņa apģērbs!

Kad kādu laiciņu bijām viens otru vērojuši, tad šis divainais ceļabiedrs ierunājās pirmais ļoti skaidrā vācu valodā, pat bez akcenta. Viņš teica: es arī nāku no Anglijas ogļraktuvēm, kur biju vairāk nekā gadu nostrādājis. Darba līgumā bija teikts, kad pēc viena gada katrs varēs meklēt sev atbilstošu darbu. Es tam ticēju. Bija vēl daži citi manā darba grupā, kuŗi atteicās iet atpakaļ uz ogļraktuvēm, bet mūs apcietināja. Tas bija vēl vasarā, un nu, pēc diviem mēnešiem, mani tagad sūta atpakaļ uz Vāciju. Visas manas mantas palika darba nometnē. Tās teicās man pārsūtīt, kad man būšot Vācijas dzīvesvietas adrese. Esmu tāds, kādu mani vēl siltajā laikā apcietināja, bet es neesmu vācietis. Es esmu lietuvietis.

Kad 1940. gadā Lietuvu krievi okupēja, viņi apcietināja manu tēvu, kuŗš bija virsnieks gaisa flotē. Es toreiz biju tikai skolnieks. Kad austrumu fronte sāka šķobīties, mana māte mani aizsūtīja uz Vāciju, kur vairākus gadus pavadīju tehnikumā, mācoties mehaniku. Tā es iemācījos arī pareizu vācu valodu. Kad pēc kara 1947. gadā man bija 18 gadu un radās iespēja braukt uz Angliju darbā – pieteicos. Es domāju, vienu gadu var arī oglekļa rakt, ja pēc tam var meklēt citu darbu. Es tak biju mācījies me-

chaniku. Bet kas notika ar dotajiem solījumiem? Katrā zemē ir gan godīgi, gan negodīgi cilvēki. Es sevi tad varētu pieskaitīt pie laimīgajiem. Man attiecas uz angļiem, viņi savus, manā darba līgumā, dotos solījumus pildīja visos sīkumos. Negals sākās ar amerikāņu dažādo tautību ierēdņiem, bet tas ir cits stāsts.

Tagad vēl par šo lietuviešu zēnu. Kad viņš savu stāstu bija beidzis, es teicu, ka esmu viņam no kaimiņiem – latviete – un braucu tagad uz DP nometni Vācijā, Holšteinā pie vecākiem, kuŗi grib izceļot uz kādu citu kontinentu, bet ne bez manis, un pie izceļošanas lietu kārtušanas es būtu palīdzīga. Zēns kļuva priecīgs. Vai tad viņš varētu braukt man līdzi un tajā DP nometnē varbūt esot arī lietuvieši un atrastu viņam apmešanos. Visas, viņam kādreiz zināmās vietas tagad esot austrumu zonā. Teicu, ka par to, vai Eitīnā lietuvieši ir vai nav, es nezinu, jo mani vecāki uz turieni tika pārcelti no Šlēzvigas tikai pirms gada, bet nometnes vadība zinās kaut ko vairāk.

Lībekā (*Lübeck*) nonācām īsi pirms pusnakts. Ķīles vilciens, ar kuŗu man būtu ceļš līdz Eitīnai (*Eutin*), gāja tikai otrā rītā pulksten 6.30, bet stacijā bija iespēja par pāris DM apmesties guļamkabīnītēs, kuŗas apkalpoja laipna, vecāka sieviņa. Man vācu naudas vēl nebija, bet pēc *vērungsreformas* angļu naudai Vācijā bija liela vērtība. Es samaksāju angļu šiliņos un arī par zēnu, jo viņam naudas nebija nekādas. Laipnā sieviņa vēl noteica, lai guļu bez bēdām, viņa no rīta laikus pamodināšot.

Domās pārāk aktīvi darbojās, tā ka nekāda aktīva gulēšana neiznāca, bet mazākais varēja mainīt ķermeņa stāvokli pēc ilgās sēdēšanas vilciens. Kad otrā rītā ienāca apkalpotāja modināt, es jau biju ceļošanas gatavībā. Viņa priecējās par angļu naudu un par to pašu bija piegādājusi divas krūzītes kafijas un divas maizītes. Lietuviešu zēns gan ienāca vēl nomieģojies un teica: viņš esot it kā pēc atvieglotām rūpēm iekritis dziļā miegā. Lai kam cilvēkiem ir kāda priekšnojauta, ka apstākļi atrisināsies labvēlīgi.

Vilciens atgāja laikā, un pēc apmēram četrdesmit minūšu stundas brauciena bijām Eitīnā, agrā rītā, vēl puskrēslā. Nelielā stacijas ēkā likās vēl mazāka, arī pati pilsētiņa. Jautājot pēc adreses, viegli atradu galveno ielu, kuŗa gāja tieši garām bijušām armijas kazarmām, tagadējai DP nometnei. Sargs pie vārtiem jau iepriekšējā dienā no mammas bija ticis informēts, viņš laipni mani sveicināja un to zēnu noturēja par manu mantu nesēju.

Nometnes iedzīvotāji bija izvietoti pa četriem lieliem trīsstāvējiem kazarmju blokiem, virtuves ēka ar ēdamzāli, kuŗu tagad izmantoja sarīkojumiem un tad vēl bijušās virsnieku dzīvokļu mājiņas. Tad starp C un D bloku futbola laukums. Mana māte bija nometināta C bloka pirmajā stāvā, netālu no galvenās ieejas, kopā ar ģimeni, kuŗa sastāvēja no trim pieaugušajiem un diviem bērniem. Lielā telpa bija pārdalīta ar skapiem, un māmuļai bija telpas mazākā daļā. Viņi visi sadzīvoja draudzīgi, kā to vēlāk novēroju.

(*Turpinājums sekos*)

LIKTEŅA ROTAĻA

Raudzīt saprast Krieviju, bet būt piesardzīgiem

Latvijas vēstnieks Krievijā Māris Riekstiņš intervijā Ligitai Kovtunai

Vai no Krievijas ir ļoti jābaidās?

Domāju, ka vārds "jābaidās" nebūs piemērotākais. Drīzāk – šābrīža politiskajā situācijā un vēsturiskajā kontekstā pareizāk būtu teikt – mums pirmām kārtām Krievija būtu jāsaprot, lai gan ir populārais teiciens: "Krieviju ar prātu nesaprast." Īstenībā – ļoti labi var saprast. No Krievijas ir jāpiesargās, un to saku tādā nozīmē, ka jāzina šīs valsts politika, stratēģija, vēsture, emocijas. Un pats galvenais – nedrīkst nolaisties līdz personīga rakstura apvainojumiem. Ja paraugāties aizvadīto apmēram 15 gadu vēsturē, nākas atzīt, ka bijušajā postpadomju telpā, tomēr ir izskanējušas aizvainojošas piezīmes par Krievijas vadītāja personību. Tas nav labs tonis attiecībā ne uz vienu valsti, tā nedrīkst, un attiecībā uz Krieviju šobrīd – nepavisam. Attiecībā uz Krieviju ir jāizvērtē visi pozitīvie un negatīvie aspekti un sadarbība jābalsta uz sapratni. Latvijai cilvēki teiks – bet mēs taču saprotam, pazīstam, ir kopīga vēsture, ir okupācija, bet jāņem vērā, ka attiecības, piemēram, vēstures pētnieku vidū ja ne gluži stāv uz vietas, tad – neattīstās. Tam, protams, ir objektīvi iemesli – Krievijas agresīvā rīcība Krimā un Ukrainā, Krievijas pretsankcijas Eiropai u. c. Mana pārlicība – mēs ar Krieviju esam kaimiņi un tādi paliksim, mums, bez šaubām, nevar būt vienaldzīgi, kā attīstās šī valsts, ne arī tas, kā attīstās mūsu divpusējās attiecības. Jo ar valstu kaimiņiem ir tāpat kā privāti – izvēlēties kaimiņu tu īsti nevari, un sarunu jācenšas uzturēt. Vislabākais – dzīvot mierīgi, pat ja viņš nav tas mīļākais, "sapņu" kaimiņš. Jāmēģina "uztaustīt" kopīgos sakarsmes punktus, un tādi neapšaubāmi ir – pārrobežu sadarbība, kultūras projekti, attiecības ar konkrētiem reģioniem, gluži praktiskas sadarbības programmas, kādām par piemēru varu minēt, piemēram, mūsu robežu demarkāciju! Piebilde – tā nav tikai mūsu valstu robeža, bet Krievijas un Eiropas Savienības robeža.

Un vēl ir svarīgi saprast, ka Krievija dzīvo pati savu dzīvi ar visām savām problēmām. Šobrīd tā izdzīvo politisko ciklu, kas saistās ar valsts prezidenta vēlēšanām, jā, šis process pelna pamatotas kritiskas piezīmes, bet diezin vai mums būtu jālauza galva krievu tautas vietā par to, kā viņiem dzīvot.

Gluži tāpat, kā Amerikas tautai bija jāautas pašai izlemt par savas valsts prezidentu...

Latviešiem taču arī noteikti nepatīktu, ja kāds cits ņemtos izlemt viņu vietā! Mēs varam dot savu vērtējumu, mēs varam spriest, bet līdz robežai, kad sākas uzņēmīga pamācīšana, kā dzīvot.

Vai, piemēram, Latvijā izdoto grāmatu ekspozīcija Krievijas Arzemu literatūras bibliotēkā, ko ar plašu vērienu atklās marta vidū mūsu valsts Simtgades ietvaros, varētu būt kā zināms "atkusnis", nu, vismaz sniegpulkstenītis? Ekspozīcijā esmu iesniegusi arī Laika Grāmatas seriāla izdoto Amerikas tautiešiem labi zināmo "Rutiņas grāmatu".

Par atkusni gan būtu skāļi teikts! Jo lielais sasalums Krievijas un

Rietumu attiecībās tomēr ir Krievijas – un tikai – agresīvās ārpolitikas sekas. Un to atkausēt nevar ar kādu kultūras notikumu. Pirmo reizi pēc "aukstā kara" beigām tika mainītas robežas ar militāru spēku, un tas ir pārlieku nopietni. Mēģinājumi piesaukt par piemēru Kosovu ir neadekvāti. Kosovā – atšķirībā no Krimas – notikumi risinājās citādi. Par Kosovas statusu pēc kara Dienvidslāvijā astoņu gadu garumā ANO ietvaros nebija iespējams panākt risinājumu mierīgu sarunu ceļā. Tad Kosova spēra izšķirošu soli, vienpusīgi pasludinot neatkarību. Kurpretim monitorēta procesa ANO ietvaros attiecībā uz Krimu gluži vienkārši nebija. Bija referendumma parodija, kas arī izsauca pamatotu Rietumu reakciju, jo bija rupjš, ļoti rupjš starptautisko tiesību pārkāpums. Krievija, protams, mēģina atrast un skaidrot iemeslus, bet tie nepārliecina. Un šai ledainajā situācijā kāds starptautisku kultūras projekts to galveno noteikti neatrisinās! Bet tas nekādi nenozīmē, ka mums nebūtu jācenšas atrast kopīgu valodu ar Krievijas sabiedrību, kas ir ļoti daudzslāņaina. Turklāt – tie, kas sadarbojas kultūras un zinātnes jomā, cenšas izvairīties no tām peripetijām, kas norisinās politikā. Šajās jomās vienkārši ir profesionāli jāstrādā, un to arī darām, cenšamies darīt – būtu pareizāk teikt. Jo arī kultūras un vēstures jautājumi šai valstī ir politizēti. Jaunākais piemērs – aizliegums Krievijā demonstrēt filmu "Staļina nāve". Kāpēc? Manā ieskatā – Krievija joprojām nav spējusi tikt galā ar savu vēsturi. Tas arī saprotams, vēl jo vairāk tāpēc, ka šīs vēstures lappuses nav īpaši glaimojošas, maigi izsakoties. Bet arī latviešiem ne viss vēsturē ir tāds, par ko būtu lepnums. Krievijā cilvēkiem vēstures izpratnē ir pilnīgs jucekļis, ir komunistu frakcija, baznīca, kas caru ceļ svēto kārtā, Ļeņins joprojām "guļ" goda vietā Sarkanajā laukumā, lai gan pēc viņa pavēles cara ģimeni nogalināja... Ķīselis, gluži nediplomatiski izsakoties! Nule aizritēja Oktobra revolūcijas simtgade, ko te neviens tā īsti nemaz nesvinēja. Nu, mokās ar to vēsturi... Sabiedriskās domas aptaujas parāda, ka Staļins joprojām tiek uzskatīts par vienu no nozīmīgākajām personām Krievijas vēsturē, bet Putins noliek ziedus pie Gulaga upurū piemiņas vietas. FSB vadītājs paziņo, ka tas, kas notika "sarkanā terora" laikā, daudzējādā ziņā noticis pamatoti! Un zinām taču, ka arī latvieši šajos procesos "iepēdojuši" diezgan "sīrsnīgi" – sākot ar diviem Dzeržinska vietniekiem un "sarkanā terora" izstrādātāju Mārtiņu Lāci.

Atbildot uz jūsu jautājumu – kultūras projektu Krievijas lielajā bibliotēkā nevarēsīm vis nosaukt par kādu atkusni, pat par sniegpulkstenīti ne. Taču ir nopietni un konsekventi jāstrādā ar cilvēkiem, kas ir mūsu draugi un sabiedrotie. Tādu Maskavā ir daudz, viņus satiekam diplomātiskajās pieņemšanās. Bet ir arī tādi, kas nevēl mums labu, un arī tā ir realitāte.

Māris Riekstiņš: "Arī kultūras un vēstures jautājumi šai valstī ir politizēti. Jaunākais piemērs – aizliegums Krievijā demonstrēt filmu "Staļina nāve". Kāpēc? Manā ieskatā – Krievija joprojām nav spējusi tikt galā ar savu vēsturi."

Ko jums teica Putins, kad iesniedzāt akreditācijas dokumentus?

Divas frazes – pirmā – Krievija vēlas veidot attiecības ar Latviju labu kaimiņattiecību gaisotnē; otrā – "vēstnieka kungs, mēs vēlēsimies divpusējā dialogā uzturēt jautājumu par mūsu līdzpilsoņu, mūsu tautiešu tiesībām Latvijā." Man tas nebija pārsteigums, ņemot vērā to, ka Krievija konsekventi par šo otro jautājumu runā jusi dažādos starptautiskos forumos. Protams, mēs esam gatavi stāstīt par visu to, ko Latvijas valsts darījusi un turpina darīt mazākumtautību politikas jomā, izglītības, pilsoņtiesību jomā utt. Mums ir pozitīvs stāsts, taču mēs zinām, ka krieviem ir kāds raksturīgs teiciens: "Vasja slūšajet da jest" – "Vasja klausās un turpina vien savu ēšanu"...

Lai gan attiecīgās likumdošanas īstenošana joprojām tiek uzraudzīta no ANO, Eiropas Drošības padomes u. c. organizācijām, kurām ir starptautisks mandāts, Latvija ir izturējusi visas pārbaudes un saņēmusi no šīm institūcijām pozitīvu vērtējumu. Tātad – mums nav problēmu ar Krieviju, ja vien

tai ir vēlme ar mums apmainīties viedokļiem un runāt. Jo mums ir savi jautājumi. Piemēram, ja Krievijai ir kaut kas sakāms par mūsu izglītības reformu un plāniem pakāpeniski pāriet uz pilnīgu valsts apmācību valsts valodā, saglabājot mazākumtautību tiesības apgūt savu valodu un kultūru savā valodā, tad mums ir tiesības un pienākums atgādināt, ka Krievijai pašai arī par to jā rūpējas. Kā teica pats Putins, krievu valodai Krievijā "ir garīgā karkasa jēga" kā savas valsts valodai. Tātad – arī Latvijā latviešu valodai kā valsts valodai ir tāda pati jēga un nozīme, turklāt Latvijā – arī "valstiskā karkasa" jēga, jo Latvija ir vienīgā valsts pasaulē, kur sava valoda var saglabāties un nostiprināties. Globālizētajā pasaulē katrs valsts par to īpaši rūpējas.

Vai, pēc jūsu diplomātiskās pieredzes, ir izveidojies kāds tuvu draugu loks? Vai varbūt arī kāds atturīgo vai pat nedraugu loks, kas dažādu iemeslu pēc Latviju neuztver kā stabili, nopietnu valsti?

Mūsu sabiedrotie ES un NATO ir stabili, draudzīgi partneri. Protams, ikdienas intereses un vēlēšanās vai nevēlēšanās iedziļināties

politiskajās niansēs dažām valstīm gluži objektīvu iemeslu dēļ ir bijusi par iemeslu mūs pilnībā neizprast tik labi, kā, piemēram, mūs izprot somi. Līdzīgi kā sarunās par ES politiku Āfrikā – ģeogrāfiskais attālums un vēstures nepārzināšana iezīmē to, ka izpratne ir vārgāka. Bet nekad neesmu saskāries ar to, ka kādai Eiropas valstij rastos izbrīns par to, kādi procesi notiek Latvijā.

Ap Latvijas vēstniecībām parasti arī pulcējas attiecīgās mitnes zemes tautieši, ko jūs labi redzējāt, būdams vēstnieks ASV. Kā ir Maskavā?

Protams, cenšamies uzturēt kontaktus un sadarbību ar tautiešiem Krievijā, turklāt, kā zināms, Ārlietu ministrijas rīcībā pēdējos gados ir atvēlēts vairāk līdzekļu diasporai, tātad varam vairāk palīdzēt arī finansiāli. Tautieši vienmēr ir mīļi gaidīti mūsu vēstniecībā, ir plānots vairāk sarīkojumu un citu aktivitāšu, piemēram, svēnēsim koža "Tālava" jubileju 8. aprīlī, kad arī pasniegšu PBLA Atzinības rakstu tā ilggadējais vadītājam Tamārai Semičevai, būs Latvijas karoga svētki, darbojas Svētdienas skoliņa, ko apmeklē aptuveni 40 bērnu, kas pulcējas divas reizes mēnesī. Protams, salīdzinājumā ar diasporas rosībām ASV, Kanādā vai Eiropas zemēs, kur darbība notiek galvenokārt saistībā ar draudzēm, Daugavas Vanagiem u. c., Krievijā tā nav. Maskavā, 20 miljonu pilsētā, nav tik vienkārši atbraukt uz Čapligina ielu, lai vēstniecībā regulāri tiktos un darbotos. Krievijā arī cilvēkiem nav tādu finanču resursu, lai uzturētu savas aktivitātes – tautieši Amerikā apliecinās, ka "būt latvietim" ir dārgi. Ar patriotismu un ieguldīto laiku vien nepietiek.

Taču 17. – 18. maijā Sanktpēterburgā notiks plašs latviešu biedrību salidojums, kur aicinām pulcēties kopā "trimdniekus" ne vien no Krievijas, bet no visas pasaules.

Jūs bijāt arī Latvijas vēstnieks NATO pašā izšķirīgajā brīdī. Jūsu gandarījums?

Velsas samits 2014. gadā, kad tika nolemts vislielāko uzmanību pievērst mūsu – Baltijas valstu – drošībai gan militārās plānošanas, gan valsts aizsardzības spēju stiprināšanas ziņā. 2011. gadā, kad stājās amatā, runāt par NATO spēku izvietošanu Baltijā būtu bijis uzskatāms par tādu kā sliktu toni. Jo toreiz šķita, ka attiecības ar Krieviju varētu veidoties pozitīvi – bija aizvadīts Lisabonas NATO samits 2010. gadā, kur bija cerība ar Krieviju panākt stratēģiskās partnerības līmeni attiecībās. Baltieši un poļi tolaik ieteica nodrošināties "sliktajam scenārijam". Kā cilvēks, kas iegādājās apdrošināšanas polisi, bet "necer", ka viņam kāja salūzis... Bija doma nodrošināties – "ja nu gadījumā". „Ukrainas stāsts” pierādīja, ka krīze Eiropā nav tikvien kā teorētiska spriedelēšana. Un nu atgriežamies pie mūsu sarunas sākuma: ar Krieviju jābūt piesardzīgam, jo tā mēdz "uzņemt politiskus riskus".

Tas, ka esam NATO dalībvalstu vidū, ir ne tikai mans personiskais gandarījums, tas ir valstisks gandarījums.

Jūras vilņu auklēts mūžs

IEVA ALBERTE, žurnāls IR

Latvija šogad svinēs 100 gadus. Gadsimta jubileja būs arī valsts līdzaudzīm Ērikam Tomsonam. Savā laikā viņš vadājis uz Zviedriju bēgļus – latviešus, kuŗi bēga no kara.

Par jūrnieku kļūt Ēriks izdomāja, jau puika būdams. Gribējās kā tēva brālis – braukt uz kuģiem pa pasauli. “Esmu dzimis pie jūras, Salacgrīvas pusē. Skolā biju lielākais palaidnis un dabūju stāvēt kaktā. Skolotājs teica: no palaidņiem iznāk riktīgi veči. Nu nezinu,” stāsta Ēriks. Tēvs bija iecerējis dēlam lauksaimniecības skolu, taču jaunākais no četriem bērniem gribēja kļūt par jūrnieku.

1943. gadā Ēriks Tomsons pabeidza Krišjāņa Valdemāra jūrskolu Rīgā. Divdesmit piecus gadus vecais vīrietis Otrajā pasaules karā nekaroja, jo skaitījās neaizvietojams: brauca uz tirdzniecības flotes tvaikonjiem un strādāja arī jūrniecības departamentā, kas apkalpoja ostas. Ieraksts kuģniecības vēstures grāmatā liecina, ka 1944. gadā Tomsons iesaistījies bēgļu pārvešanā uz Zviedriju no Mērsraga ostas. Latvieši bēga, lai netiktu izsūtīti uz Sibīriju vai izbēgtu no citām padomju varas represijām. Uz Zviedriju aizceļoja ap 4500 cilvēku.

Ēriks atceras, ka vienā reisā ar mazo velkonīti pārvedis ap 50 cilvēku: vakarā izbrauca un no rīta jau bija Gotlandē. Viņš lēš, ka tumsinā pār jūru pārvedis astonas bēgļu “porcijas”. “Tas viss notika nelegāli. Apzinājās – ja mani pieķertu, sanāktu lielas zīpes. Izsūtītu uz Sibīriju,” atceras kungs. Pēdējā braucienā Tomsons pats arī palika Zviedrijā. Nākamo reisu, ko stūrēja kāds

Foto: Matiss Markovskis

kollēga, krievi pārtrauca, jo kāds bija nodevis.

Zviedrijā Ēriks brauca uz pasažieru kuģīša par mehanika palīgu, strādāja arī rūpnīcā. “Dzīvoju Stokholmā. Pasaka, zin, tā pilsēta! Atceros – pirmoreiz izkāpu krastā Gotlandē, kā mūtur sagaidīja! Ar kafiju un kūcīnām.” Gar krastu vietējie iedzi-

votāji bija sakūruši ugunskurus, lai atbraucēji atrastu piestātņi. Katru pārvesto bēgli nofotografēja salas fotogrāfs Holmerts.

Tomsonam joprojām ir kontakts ar bijušo pārcēlāju Pēteri Jansonu (95), kuŗš pēc bēgļu gaitām Latvijā neatgriezās, jo Gotlandē satika skaistu un staltu zviedru meiteni Ingu, viņu lau-

libai šogad aprīt 71 gads. Vēl pirms četriem gadiem Ēriks bija ciemos pie Pētera Gotlandē. Tomsons bija tik dūšīgs, lai dotos braucienā pa Baltijas jūras salām un piestātu arī Gotlandē. Un šajā Vecgadā, kā ierasts, viņš ņēma rokās telefonu un apzvanīja savus draugus Zviedrijā.

Karš beidzās, un Tomsons ar kuģi 1946. gadā ieradās Skultes ostā. Toreiz viņš pildīja arī īpašu pretošanās kustības dotu uzdevumu – atrast un palīdzēt nokļūt Rietumos svarīgam šīs kustības biedram. Mērķis bija saglabāt sakarus ar Latviju un veicināt drīzāku neatkarības atjaunošanu. Tomsons uz kuģa, pašam nezīnot, bija uzņēmis kādu VDK sakarnieku. (Padomju versija par tā laika notikumiem parādīta filmā “Kad lietūs un vēji sitas logā”.) Tomsonu Rīgā arestēja. Sekoja nopratināšana un fiziska ietekmēšana Stūra mājā. Kā īpaši bīstamu padomju varai Tomsonu pārveda uz cietumu pie Maskavas. Tad eskortis atpakaļ uz Latviju.

Tā pagāja visa 1947. gada ziema, līdz beidzot padomju vara lēma, ka viņš ir nodevējis un līdzvainīgs spiegošanā, tāpēc piesprieda 25 gadus un nosūtīja uz Noriļsku.

Reiz visi “noziedznieki” ar vilcienu no Noriļskas tika pārvesti uz darba nometni Vladivostokā, un no vitamīnu trūkuma piemētās tā sauktais vistas aklums. Redze kļuva ļoti slikta – iestājoties krēslai, saskatīt jēlkādu priekšmetu kontūras varēja, tikai grozot acu ābolu, it kā šķielējot ar vienu acs kaktiņu. Piemētās arī cinga: kājas kļuva jēlas, āda pelēka, zobi kustējās. “Par laimi, Sibi-

rijas mazajās stacijās sieviņas stāvēja ar mellenņu spaiņiem. Mums atļāva izkāpt un nopirkt. Cinga un aklums pārgāja. Palīdzēja arī zivju eļļa. Tā visu savu mūžu godā turu mellenes un allaž atceros, ka tās mani izglāba.”

Piespriedo 25 gadu vietā Ēriks Noriļskā sabija 10 gadus. Strādāja būvniecībā, organizēja arī darbus zelta raktuvēs Kolimā. Un vēl Ēriks labi zīmēja. “Tā zīmēšana mani izvilka. Es ar zīmuli skicēju portretus uz papirusu paciņām, jo papirusu nopirkt nevarēja. Puikas pasūtīja portretus, lai ir ko aizsūtīt sievietēm uz māju. Lai redz, kā izskatās. Fotografu jau ar’ tolaik nebija.” Tā viņš šo to nopelnījis. Ar zīmēšanu arī iepatīcies vadībai. Kad kultūras daļas priekšnieks meklēja, kas māc zīmēt plakātus, viņš pie-teicās. Priekšniekam tā patika, ka uzaicināja uz savām mājām, lai uzzīmē viņa portretu. Tikmēr priekšnieka sieva cienājusi ar kafiju.

“Kad man pateica, ka esmu brīvs, neticēju,” atceras Ēriks. Uz-zinājās labo vēsti, viņš, aiz laimes sareibis, gājis mājās. Paņēmis iekrāto naudu un palicis zem spilvena, lai neviens nenozog un rīt var nopirkt biļeti mājup. “Aiz pārdzīvojuma es visu nakti paliku nomodā,” Ēriks atceras.

Mājās. Ieraudzījis priedes jūrmalā, Tomsons bija saviļņots. Sameklēja tēva mājas. Tās bija izpostītas, jo ģimene bija izsūtīta uz Sibīriju un atgriezās pāris gadu pēc Ērika, tikai 1957. gadā. “Pirmos gadus traki gāja, bet, ko darīt, bija jādzīvo tālāk. Ar tagadējo pieredzi varu teikt: katra diena, ko nodzīvo, ir laba.”

Biruta Heistere dāvina operu “Turaidas roze” 60 stipendiātiem

Vītolu fonda ziedotāji ne tikai sniedz materiālu atbalstu saviem stipendiātiem, viņi rūpējas arī par jauniešu vispusīgu izglītošanu un ir patiesi ieinteresēti viņu personības izaugsmei. Viena no šiem ziedotājiem ir Biruta Heistere, kuŗa ik gadu dāvina 60 fonda stipendiātiem biļetes uz operu.

Jau piekto reizi ziedotāja Biruta Heistere fonda stipendiātiem no visas Latvijas dāvā iespēju iemilēt operas mākslu. “Opera un balets – tie vienmēr ir svētki,” atzīst stipendiāti. Šoreiz kopā ar stipendiātiem uz operu “Turaidas roze” devās Birutas Heisteres meita Lia Heistere ar vīru Krisu. Meita Lia nodeva siltus sveicienus no ziedotājas. Savukārt katrs stipendiāts bija sagatavojis pateicības vēstuli, kuŗa ar Lia Heisteres palīdzību tiks nogādāta ziedotājam.

Stipendiāte Ramona Barkāne raksta: “Viss, kas bijis skaists, pilnīgi iznīkt nevar nekad. Tikai apaugt ar dzīvi un pārmaiņām. Tāpat kā mēs paši. Opera “Turaidas Roze” ir ieguvusi jaunu krāsu, un tā ir mainījusies līdz laikam. Operā nebiju bijusi kopš astoņu gadu vecuma, tāpēc šī

reize likās jaunu iespaidu un emociju pārpilna. Bija ļoti interesanti, kā seno latviešu stāstu ataino mūsdienās. Liels paldies Birutas Heisteres kundzei par šo dāvāto lielisko iespēju vēlreiz pēc vienpadsmit gadiem viesoties

skaistajā Latvijas Nacionālajā operā un noskatīties lielisku izrādi. Paldies Liai Heisterai par sirsnību un jauko sarunu, kas bija skaists nobeigums īpašai svētku dienai!”

Birutas Heisteres sadarbība ar Vītolu fondu aizsākās 2005. gadā,

kad viņa dibināja Birutas un Daumanta stipendiju fondu, ik gadu sniedzot gan materiālu, gan garīgu atbalstu tiem, kuŗiem tas visvairāk nepieciešams – trūcīgiem, bet talantīgiem jauniešiem, kuŗi iegūst augstāko izglīti-

Biruta Heistere ar meitu Lia

bu. Stipendija tiek piešķirta Dobeles rajona Bukaišu un Elejas pagasta, kā arī Pļaviņu novada jauniešiem, jo tā ir Birutas un Daumanta dzimtā puse. Daudzu gadu laikā izskoloti deviņi jaunieši. Pati pirmā stipendiāte Edīte Kulmane ir beigusi studijas medicīnā un tagad strādā par sirds ķirurgi. Ar Daumanta un Birutas Heisteru stipendiju šobrīd Rīgas Stradiņa universitātē studē Ilze Maļkeviča.

Sirsnīgs paldies ziedotājai Birutai Heisterai, Liai Heisterai un viņas vīram Krisam, kuŗu dvēseles skaistums un garīgā bagātība tiek allaž nesavtīgi dāvāta stipendiātiem!

Vītolu fonds

LaPa mūzejs piedāvā jaunu izstādi Par janvāra priekšmetu

25. janvārī mūzejs un pētniecības centrs "Latvieši pasaulē" Latvijas Nacionālajā bibliotēkā atklāja izstādi "Mēneša priekšmets".

Visa gada garumā ik mēnesi Latvijas Nacionālās bibliotēkas 5. stāvā apmeklētāji varēs iepazīties ar vienu priekšmetu no mūzeja "Latvieši pasaulē" krājuma. Katrs no izstādes priekšmetiem atspoguļo kādu īpašu stāstu par latviešu dzīvi ārpus Latvijas.

Pašlaik mūzejam "Latvieši pasaulē" nav savas mājvietas ar pastāvīgu ekspozīciju, tāpēc tiek izmantotas dažādas iespējas parādīt daļu no mūzeja krājuma unikālajām kolekcijām. Mūzejs 10 gadu laikā savācis vairākus tūkstošus vienību (priekšmetus, fotografijas, dokumentus, dzīvesstāstus), kas ataino latviešu izceļotāju stāstus, sākot no 19. gadsimta līdz pat mūsdienām. Mūzeja kolekcijās visbagātīgāk atspoguļota Otrā pasaules kara izbraucēju vēsture un dzīve dažādās valstīs (visplašāk pārstāvētas latviešu kopienas ASV, Kanadā, Lielbritānijā un Austrālijā). Ievērojama ir kolekcija par latviešu izceļotājiem uz Brazīliju 19. gs. beigās – 20. gs. sākumā; 20. gs. 20. gados un pēc Otrā pasaules kara. Neliela, bet nozīmīga ir kolekcija par latviešu izceļotājiem uz Krieviju – Sibīriju, Baškīriju 19. gs. beigās – 20. gadsimta sākumā un to pēc-

teču dzīvi Padomju Savienībā. Arvien bagātāka top arī Argentīnas latviešu kolekcija un ir sācies darbs pie mūsdienu izceļotāju vēstures apzināšanas.

Izstādi "Mēneša priekšmets" ievadis Ēvalda Inspētera pītās vīzes, atgādinot par latviešu izceļotājiem uz Baškīriju 20. gad-

simta pirmajā pusē. Februāra priekšmets būs ogle ar papardes nospiedumu, ko atrada bijušais kaņavīrs Mārtiņš Kļaviņš, pēc atbrīvošanas no gūsta strādādams ogļu raktuvēs Francijā. Martā būs aplūkojams Laimona Spridzāna no džinsu bikšu kabatas pašrocīgi pagatavotais maciņš, kuŗa savulaik tika vesta mājās 20. gadsimta 90. gados celtniecības darbos Vācijā sapelnītā nauda.

Turpmākajos mēnešos tiks izstādīti vēl citi vēsturiski priekšmeti, piemēram, dzejnieces un prozaikā Rūtas Skujiņas rakstāmmašina, ar kuŗas palīdzību

viņa ASV pelnīja iztiku ģimenei; Anglijas latvietes Jutas Dannenbergas 27 gadus rūpīgi glabātais ziedu vainags, kuru 1990. gadā, pirmo reizi apciemojot Tēvzemi, kāda nepazīstama meitene, izskrējusi no dziesmu svētku gājiena, uzlika viņai galvā. Augustā skatīsim mūsu mīļā Alberta Legzdiņa Čikāgas Piecīšu koferīti.

Aptuveni 370 000 latviešu pašlaik dzīvo ārpus Latvijas. 87% latviešu atzīst, ka viņiem ir kāds tuvs pazīņa vai ģimenes loceklis, kas dzīvo ārpus Latvijas, tādēļ pārdomas par izbraukšanu no Latvijas un dzīvi citā zemē ir aktuāla tēma gan mūsdienu izbraucējiem un viņu ģimenēm Latvijā, gan agrāko laiku izceļotāju pēcnācējiem. Mūzeja "Latvieši pasaulē" krājumā savātie priekšmeti un dzīvesstāsti trāpīgi atspoguļo un apraksta šos mūsdienu sabiedrībā aktuālos un nereti sāpīgos jautājumus.

Izstādi "Mēneša priekšmets" atbalsta Pasaules Brīvo latviešu apvienības Kultūras fonds, Valsts kultūrkapitāla fonds, Latvijas Universitātes Literatūras, folkloras un mākslas institūts un Latvijas Nacionālā bibliotēka.

Plašāka informācija atrodama www.lapamuzejs.lv vai facebook: *Latvians abroad: museum and research centre*, vai, sazinoties ar izstādes kuratori Mariannu Auliciemu +371 29175510.

Vīzes izgatavotas no liepu lūkiem. Tās 2011. gadā uzpinis Baškīrijas latvietis Ēvalds Inspēters (1926 – 2017).

Ēvalds Inspēters dzimis un audzis latviešu kolonijā Bakaldīnā, Baškīrijā. Līdz Otrajam pasaules karā latviešiem Baškīrijā vīzes bija viens no izplatītākajiem apaviem – ar tām latvieši gāja gan uz darbu, gan večerinkām un dančiem brīvajā laikā. Tās valkāja gan vasarā, gan arī ziemā (ar vairākām vilnas zeķēm), īpaši kuŗa un pēckaŗa laikā, kad pārticība mazinājās. Ēvalds stāsta: "Ar vīzēm es aizgāju armijā. No Bakaldīnas bijām kādi 30, kas brauca uz armiju, un laikam tikai diviem bija kuŗpes. Ar vīzēm aizbraucām uz nometni un tur mūs apāva ar apaviem."

Sākot ar 19. gadsimta otro pusi, tūkstošiem latviešu brīvprātīgi izceļoja uz citām Krievijas guberņām, lai iegūtu "savu stūrīti" zemes. Viens no izceļotāju galamērķiem bija 2500 km tālā Baškīrijā Ufas guberņā (tagadējā Baškortostānas Republika Krievijas Federācijā). Latvieši apmetās viensētās, uzcēla latviešu skolas un lūgšanu namus, runāja un dziedāja latviski. Ne tikai zemkopība, pienkopība, biškopība,

Vilhelmīne, Dāvids, Žorzs un Ēvalds Inspēteri 1932. gadā Baškīrijā. Foto no mūzeja "Latvieši pasaulē" krājuma

bet arī liepu lūku sagatavošana bija viens no latviešu ienākumu avotiem. Pēc Otrā pasaules kara Baškīrijā latviešu skaits krasi samazinājās, to veicināja mobilizācija armijā, politiskās represijas un aizceļošana, tostarp uz Latviju. Pēc tautas skaitīšanas datiem, 2002. gadā Baškortostānā dzīvoja 1508 latvieši (20. gs. 20. gados – ap 10 tūkstošu).

IN MEMORIAM

Manam mazskautam Mūžībā

ULDIS GRAVA

01.04.1938. – 19.01.2018.

VALTERS NOLLENDORFS

"Stipri kā Staburags, dzidri kā Liepavots centīsimies Latvijai augt!" Tā pirms 70 gadiem es mācīju Tev un Taviem vienauzdzim apliecināt savu mazskauta apņemšanos. Tu biji tolaik deviņus, desmit gadus vecs. Es – septiņus gadus vecāks – biju pārāk jauns, lai pēc noteikumiem būtu vadītājs, bet tā kā trūka vadītāju, es vadīju mazskautu pulciņu Grēvenes bēgļu nometnē Vācijā. To Tu piemini savā grāmatā *Tālumā, bet ne svešumā*. Ja pie Tavas Latvijai augšanas un vēlākās Latvijai kalpošanas kāds nopelns arī man, esmu par to gandarīts. Viss tālākais jau gan Tavs paša nopelns.

Mūsu ceļi uz laiku šķīrās 1950. gadā, kad Tu nonāci ASV Austrumu krastā, es vidiēnē – liels atālums. Turpinājās mūsu skautu gaitas, bet klāt nāca arī Amerikas Latviešu jaunatnes apvienība. 1956. gada kongresā mani ievēlēja par ALJAs priekšsēdi, bet Tevi, tikko 18 gadus vecu, valdē. Kā Tu vēlāk labsirdīgi smējies, atkal es Tev priekšā. Taču ne pārāk ilgi.

Tikai pēc nedaudziem gadiem Tu pats ne tikai kļuvi par ALJAs priekšsēdi, bet vēl vairāk: Tu sāki konkrēti īstenot to, par ko trimdas mazliet vecākie jaunie, arī es, vēl tikai rakstīja – ne vairs aizstāvēt trimdu kā cietoksni, bet iziet atklātā cīņā, veidojot jaunu un aktīvu trimdas politiku gan iepretī aukstā kuŗa piesardzīgajai politikai Rietumos, gan iepretī tautai un tās apspiedējiem Latvijā. Kļūstot par pirmo jaunās paaudzes Amerikas latviešu apvienības priekšsēdi, Tu ar saviem domubiedriem sāki ātrā gaitā pārveidot gan šo organizāciju, gan Brīvās pasaules latviešu apvienību. Tā Tavā vadībā pārtapa par Pasaules brīvo latviešu apvienību un kopā ar lietuviešu un igauņu trimdas centrālajām organizācijām tika izveidota Pasaules baltiešu apvienība. Tas jau bija jauns, apvienots dinamisks politisks spēks, kuŗš sevi pierādīja Eiropas sadarbības un drošības konferencē 1973. un 1975. gadā Helsinkos. Tur baltieši ar Tevi priekšgalā aktīvi iesaistījās procesos un pievērsa sev

1947. gada 6. jūlijs. Valtera Nollendorfa vadītais mazskautu pulciņš nometnē Grēvenes tuvumā. Uldis Grava stāv ceturtais no kreisās

vēl nebijušu uzmanību. Tas bija tikai sākums.

Tava mērķtiecība, enerģija, Tavas zināšanas un spējas Tevi veda tālāk. Daudzi novērtē un novērtēs Tavus mūža darbus un sasniegumus, Tavus amatus un godinājumus. Man Tev tie nav jāstāsta; Tu to visu esi labi un ar smalku humoru aprakstījis savā

grāmatā. Tu nekad neko nedarīji pa pusei, bet dedzīgi – ar pārliecību un pilnu atdevi. Taču, kad beidzot viss būs apzināts un apkopots, paliks pats svarīgākais, nozīmīgākais un paliekošākais: tās lielās pārmaiņas, ko Tu trimdas politiskajā dzīvē ieviesi 1970. gadu sākumā, tikko pārkāpis 30 gadu sliekšni. Par to

esmu pārliecināts. Jo tām bija sekas un turpinājums gan Tēv pašam, gan mums visiem. Trimda sāka daudz efektīgāk cīnīties par Latvijas neatkarību un tautas tiesībām okupētajā Latvijā. Kad tauta Latvijā nevardarbīgi atguva neatkarību, trimda varēja viegli veidot Latvijas diplomātiskos priekšpostenus un atbalsta punktus brīvajā pasaulē un palīdzēt tautai tās grūtajā valsts atjaunošanas ceļā. Sekas un turpinājums bija arī mūsu atgriešanās un darbs Latvijai nu jau atkal neatkarīgajā Latvijā. Nu es vairs nebiju vadītājs, Tu – mazskauts. Gadu starpība palika, bet visnotaļ vadītājs biji Tu. Taču visam pāri draudzība un 70 gadus lolotais Latvijas ideāls.

Bet vai tik tiešām Tev bija šoreiz jāizstiežas man pa priekšu? Vēl jau bija un ir daudz darāmā. Nu Tu, savu padarījis, esi iekāpis Mūžībā. Mūžība ir milzīga, un tur beigās viss nonāk, un gan jau tiksīmies, mazskautiņ. Tad Tu varēsi vadīt mani – pretī Latvijas mūžībai, ar ko mēs sākam.

OKUPĀCIJAS MŪZEJA GARIŅŠ STĀSTA

MELNĀ KASTE UN TĀS ĻEŅINA SPOKS

Ēka blakus Rīgas Rātslaukumam daudziem nepatika un to saukāja par “melno kasti.” Vēl jaunāk – par “melno bleķa kasti.” Bet tā līdz 2012. gadam bija manas mājas. Tur es dzīvoju līdz Latvijas Okupācijas muzeja ļaudīm. Īstenībā viņiem nebija viegli. Kā gan nācās spiesties un saspiesties! Pat man – garam pagraba telpās reizēm sāka trūkt gaisa.

Bet bija vēl jaunāk. Es, jaunais ēkas gariņš, jau sākumā sajutu, ka te vēl arvien plivinās visādas astrālas būtnes: komūnisma rēgs un veco latviešu strēlnieku gari. Bet no mana viedokļa pavisam reāli – Ļeņina spoks. Kā pirmoreiz iegāju pa durvīm, viņš lēnām izkāpa no liela, vaļā veidota Ļeņina tēla zāles tālajā tumšajā galā. Bail man nebija, bet drusku noskurinājos gan. Taču izrādījās, ka vairāk satraucies bija viņš. Es izskatoties mazliet pēc pioniera gara, bet skaidrs, ka drīzāk kā skauts, nevis pionieris. Jā, pionieru un komjauniešu laiki, tie gaŗām, to arī viņš atzina. Arī strēlnieku laiki. Tie gan bijuši jauki. Un pats sākums! “Melnā kaste” sākumā neesot bijusi melna, bet gan sarkana. Nekāds bleķis – vaŗš! Viņš kļuva sentimentāls. Te esot dzīvojis kopš 1970. gada 22. aprīļa. Ļeņina 100. jubilejā te atvērts Latviešu sarkano strēl-

nieku muzejs. Sarkanā ēka esot spīdējusi, bruģakmeņi un plāksnes visi sarkani, laukums pilns sarkaniem karogiem. Tie tik bijuši laiki! Un pēc gada laukumā nostājušies sarkanie strēlnieki. Vot! – viss, kā vajag, sarkans. Un pazuda.

Ļeņina spoku sejā satiku vēl divreiz. Pirmoreiz 1999. gadā, kad Rīgas dome nolēma ēku nojaukt. Kāda domes dāma, kas pati reiz tur stājusies pionieros, kā mēļoja, esot teikusi, ka viņai ejot drebuļi pār visu augumu, melnajā kastē ieejot. Jājauc nost, lai tiktu vaļā no pagātnes rēģiem. Par to nu gan bija satraukušās visas ēkas nemateriālās un ma-

teriālās būtnes. Arī es. Nav ēkas, nav vietas ne gariem, ne spokiem. Protams, arī Mūzeja ļaudīm, kas savā saspiestībā tomēr gribēja turpināt gaisināt cieniņāmās domnieces rēģus. Ļeņina spoks izlida nez no kurienes un čukstēja: “Vai tiešām ar mani cauri?” Man pat kļuva viņa žēl, kaut arī bail bija. Cauri būs arī ar mani un visu Mūzeju...

Bet Latvijas Okupācijas muzejs tad jau bija kļuvis pārāk svarīgs, lai to tā vienkārši likvidētu. Tikai retais ēku vairs sauca vecajā vārdā, ja nu vienīgi, lai atgādinātu tā izcelsmi. Ēku tā arī nenojauca. Bet kā tālāk? Tad kādu dienu 2001. gadā ieradās archi-

tekts Gunārs Birkerts un Mūzejam dāvāja metaforu: es melnajai pagātnei piebūvēšu balto tagadni un to noslēgšu ar stikla sienu, pa kuŗu iespīdēs nākotnes gaisma. Vai kā man tas patika! Jo metafora jau arī ir garīga būtne. Nedomāju, ka Ļeņina spokam šāds risinājums bija pa prātam, bet viņš nerādījās.

Nerādījās līdz 2015. gadam. Birkerta plāni jau bija gatavi celtniecībai. Ļoti grūti bija gājis, bet gatavi bija. Tad – iedziedājās arhitekta Gaile: saglabāsim melno kasti kā pieminekli! Pieminekli kam? Un Ļeņina spoks izlida vēl-

reiz. Vot! – viss būs atkal kā vajag! Tad nu gan es kļuvu dusmīgs līdz ar Mūzeja ļaudīm, kuri uz jauno ēku gaidīt gaidīja. Vai tiešām melnā kaste paliks melna un mūžīga Ļeņina spoka mājvieta? Kā viņi ciniņās man par prieku, lai tā nenotiktu. Tagad nu beidzot liekas, ka Birkerta metafora iegūs apveidu un ēkā varbūt ienāks arī paša Birkerta gars. Vai tajā vairs būs paglābies Ļeņina spoks? Komūnisma rēģis? Skatos, kā top jaunā ekspozīcija. Drīzāk liekas, ka – nepaglābsies. Tie paliks iesprostoti vēsturē. Un arī es varēšu uzelpot.

Mūzeja jaunajai ekspozīcijai un Mūzeja iekārtošanai Latvijā var ziedot šādi:

Latvijas Okupācijas muzeja biedrība, reģ. nr. 40008018848.

Obligāti norādīt ziedojuma mērķi!

AS“SEB banka” reģ. nr. 4000315174, SWIFT UNLALV2X

Konts: LV67UNLA0002400700517

AS“Swedbank” reģ. nr. 40003074764, SWIFT HABALV22

Konts: LV20HABA0551029425092.

Ar PayPal: okupacijasmuzejs.lv/lv/ziedot

Latvijas Okupācijas muzeja biedrība ir Finanšu ministrijas atzīta sabiedriskā labuma organizācija. Latvijas ziedotāji – juridiskas personas un privātpersonas – var saņemt likumā noteiktās nodokļu atlaides.

Ar ziedojumu nodrošināts publicitātes projekts

ĪSZIŅAS

Latvija tika kupli pārstāvēta no 19. līdz 28. janvārim Vācijā notikušajā Starptautiskajā pārtikas izstādē – gadatirgū *Internationale Grüne Woche Berlin 2018* (“Zaļā nedēļa”) Berlīnē. Latvijas Etnogrāfiskais Brīvdabas muzejs piedalījās kā Eiropas Kultūras mantojuma un Latvijas simtgades nesējs. Latvijas stendā varēja iegādāties “Kurzeme GB” nēģus, “Kārums” svaigo, ķimeņu sieru un biezpiena sieriņus, “Smiltene piens” biezpienu, “Talsu piens” siera rituļus, “Rānda” kaviāru, “Kaija” siļķes *Matje* un šprotes. Liela piekrišana bija mājražotājiem – “55 mārītes” ekoloģiskajam tējam, Z/S “Jānkalni” sukādēm un sirupiem, “Skrīveru pārtikas kombināts” konfektēm *Gotiņa* un Skrīveru mājas saldējumam un vairākiem citiem.

Priekules Mūzikas un mākslas skolai – 50! 23. janvārī notika jubilejai veltītas radošas darbnīcas un karnevāls “Zelta 50”, bet pavasarī svinēšana turpināsies ar koncertiem, kuŗos piedalīsies absolventi un bijušie pedagogi. Savukārt 2. jūnijā pirmo reizi skolas vēsturē tiks rīkots absolventu salidojums. Lai apkopotu skolas 50 gadu vēsturi, absolventi laipni aicināti līdz 5. martam sūtīt fotogrāfijas un aprakstus par skolas gaitām uz e-pastu: priekulesmms@inbox.lv.

Daugavpils Marka Rotko mākslas centrā no 2. februāra sāksies jaunā izstāžu sezona. Latvijas 6 fotogrāfi piedāvā “Skatoties ārpus, skatoties iekšpusē”. Ar simboliem interpretēta Haralda Jegodzienska izstāde “Manu jautājumu ceļš”. Sievietes jūtu pasauli atklāj Jolanta Ābele projektā “Rapsodija sievišķībai” un meitenes keramikā Elīna Titāne ar Sanitu Ābelīti, bet Lija Rage ievij tekstila darbu kompozīcijās. Ir arī mākslinieka Jona Arnes Mogstada no Norvēģijas izstāde “Iespējas skaistums” un Latvijas laikmetīgie akvareļi.

Viesītes pilsētai – 90! Novadnieki laipni gaidīti 8. februārī uz jubilejas sarīkojumu **Viesītes kultūras pili**. Vēsturiski tā bija kā Āžu miests, tad Eķengrāve, bet 1926. gadā pārdēvēja par Viesīti un 1928. gadā piešķīra pilsētas tiesības, jo bija nozīmīgs šaursliežu dzelzceļa mezgls, no kurienes ar bānīti varēja nokļūt Jēkabpīlī, Daudzēvā, Aknīstē un Neretā. Šeit šūpulis kārts izcilajam latviešu ārstam Paulam Stradiņam (1896 – 1958), kur iekārtots viņam veltīts muzejs.

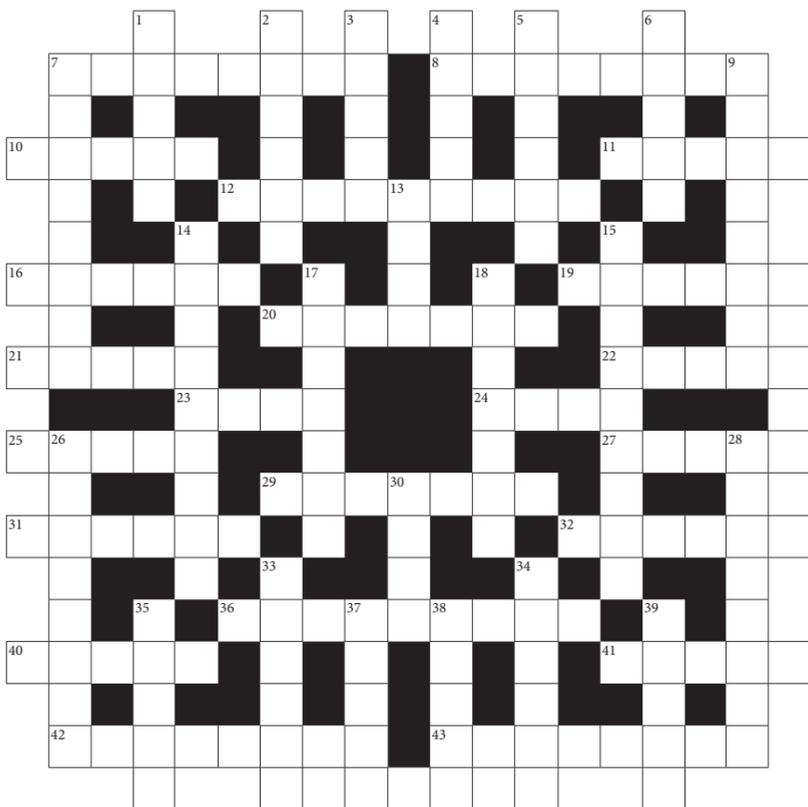
Rīgas Rātsnamā no 6. līdz 21. februārim būs skatāmi 46. Starptautiskajai bērnu mākslas izstādei – konkursam Čehijā “LIDICE 2018” no visiem valsts reģioniem izvirzītie darbi Latvijas kārtai. Konkursa galvenā tēma ir “Ūdens”, tā dažādās izpausmēs. Darbus Rīgā vērtēs žūrijas komisija un tikai pašus labākos sūtīs tālāk konkursam uz Čehiju.

Latvijā no 2018. līdz 2021. gadam Aizsardzības ministrija (AM) plāno ik gadu investēt aptuveni 50 miljonus eiro militārās infrastruktūras attīstībā, informē AM. Apjomīgākās investīcijas (60%) plānotas ieguldīt Ādažu bazē, kur tiks turpināta arī kazarmu un noliktavu būvniecība, jo pērn tā teritorija paplašināta par 5 259 ha. Plāno sākt jaunu bazu infrastruktūras attīstību Zemessardzes bataljoniem – Rīgā, Jelgavā, Bauskā, Dobeles, Krustpils un Gulbenes novados.

Īsziņas sagatavojusi Valija Berkina

Sastādījis KĀRLIS PĒTERSONS

KRUSTVĀRDU MĪKLA

Līmeniski. 7. Pilsēta Bulgārijā. 8. Peldošs jūras ledus. 10. Izdomājums pārspīlēta priekšstata radīšanai. 11. Milestības dievs romiešu mitoloģijā. 12. Apkārtmērs. 16. Rožu dzimtas augļu koks. 19. Sprogas. 20. Ietvarlistes. 21. Zvejas rīks. 22. Lokveida pārsegumi. 23. Nemunas pieteka. 24. Zema sieviešu vai bērnu balss. 25. Plašs saviesīgs sarīkojums. 27. Jenotu dzimtas dzīv-

nieks. 29. Bišu dzimtas kukaiņi. 31. Dumbŗvistiņu dzimtas putns. 32. Sērskābes dubultsāls. 36. Valsts Dienvidāzijā. 40. Jūrmalas pilsētas daļa. 41. Valsts Arabijas pussalā. 42. Dārgakmens. 43. Gaŗo distanču skrējējs.

Stateniski. 1. Sporta spēle. 2. Garšaugi. 3. Apdzīvota vieta Brocēnu novadā. 4. Dzelzceļa stacija posmā Rīga – Jelgava. 5. Amerikas Kinoakadēmijas

balva. 6. Ciets silīctīzeis. 7. Valsts drošības orgāns. 9. Valsts Dienvidamerikā. 13. Administratīvi teritoriāla iedalījuma vienība Ungārijā. 14. Sporta sacensību vadītājs. 15. Pilsēta Moldovā. 17. Airējami kaŗakuģi līdz 18. gs. 18. Tropu jūru piekrastes ūdeņu zivis. 26. Trīszilbju pantmērs. 28. Latviešu selekcionārs (1877-1967). 30. Kukaiņēdāju kārtas dzīvnieks. 33. Oficiāls valsts simbols. 34. Valstu apvienības. 35. Nelieli strauti. 37. Svēts putns Senajā Ēģiptē. 38. Novada centrs Latvijā. 39. Krievijas un Ķīnas robežupe.

Krustvārdu mīklas (BL Nr. 3) atrisinājums

Līmeniski. 5. Precīzēt. 6. Skarpība. 8. Sinepes. 9. Gondola. 11. Gēteborga. 14. Brūces. 17. Zēģele. 18. Vulgārs. 19. Emalja. 20.

Antons. 23. Knīslis. 25. Tracis. 26. Fizika. 30. Samazināt. 32. Mango. 33. Krējums. 34. Miesa. 35. Porteris. 36. Dzīvzogs.

Stateniski. 1. Verns. 2. Dziedēt. 3. Saronga. 4. Lidot. 7. Piebalga. 8. Sartrs. 10. Annele. 12. Bergmanis. 13. Vēstnesis. 15. Jurjāns. 16. Princis. 21. Aspazija. 22. “Pravda”. 24. Aktīvs. 27. Dankers. 28. Bārstit. 29. Žagars. 31. Veidot.

Sameklēsim cits citu! Sasauksimies!

Ir 1946. gads. Haunštēnes no-
metnē Augsburgā, Vācijā, latviešu
valodas klasi uzsāk apmēram 22
skolēni, klases audzinātājas Lud-
milas Birnes (Birnītes) vadībā.
Visi pa šo laiku kļūvām draugi.
Vēlāk mūsu skaits pat palielinājās,
bet līdz 1949. gadam tas bija sta-
bils. Pēc tam sākās izceļošanas
laiks un mēs izklidām pa plašo
pasauli, tikai daži no mums tagad
sarakstāties un uzturam sakarus.
Tagad vēlamies sazināties ar vi-
siem, kas bijām klasē.

Esam sastādījuši divus sarakstus
alfabētiskā kārtībā.

Alnis Dāniels, Alnis Irēne, Brie-
dis Biruta, Delvigs Margarieta,
Demidovs Ausma, Kalniņš Rita,
Kalniņš Valda, Kupčs Skaidrīte,
Liepiņš Andris, Liepiņš Valdis, Lī-
cis Dzintra, Neimanis Egdars,

Rotko Olegs, Šmithens Aivars. Par
šim skolēniem trūkst mums
informācijas, nezinām viņu atra-
šanās vietu – adreses. Jebkuŗa ziņa
vai informācija par viņiem tiks
saņemta ar sajūsmu un prieku.

Auzenbergs Edvīns, Cukurs Zī-
le, Dimants Jānis, Jansone Zigrīda,
Kalniņš Imants, Karelis Mirdza,
Kriģens Arnis, Kupčs Skaidrīte,
Lenšs Ilga, Neimanis Ilmārs, Pa-
egle Inese, Zutītis Jānis. Šiem mi-
nētajiem klases biedriem mums ir
adrese un ir bijis zināms kontakts,
bet ar laiku adrese varētu būt
mainījusās. Tāpēc, ja jums kas ir
zināms par šiem skolēniem tagad,
mēs būsim pateicīgi par kuŗu
katru informāciju, sākot ar adre-
sēm, utt.

Atsauksimies un sazināsimies ar
kontaktpersonu – Jāni J. Dimants,

Jr., M. D. – 2330 Innsbruck Park-
way, Minneapolis, Minnesota
55421-2068 UŠA, e-pasta adrese:
dimants@hotmail.com.

Tagad vēšamies vispirms pie
visiem haunštēniešiem un pār-
rējās sabiedrības, kuŗi ko zinātu
par mūsu klasesbiedriem. Mēs
būsim pateicīgi par jebkādu in-
formāciju par viņiem un iepriekš
pateicamies par to. Visi tie, kas
pazīst vai zina, kur viņi atrodas,
dariat mums to zināmu! Klases-
biedru sarakstu esam sastādījuši
pēc atmiņas, cerot, ka nevienu ne-
esam piemirsuši. Ja nu gadītos, ka
tiešām kādu esam izlaiduši, – par
to atvainojamies un gaidīsim in-
formāciju arī par viņiem.

Saprotam, ka Guntis Bruņiņš ir
Dieva mierā.

Jānis J. Dimants, Jr., M.D.

Brīvā Latvija

reklāmas cenas Latvijā

Cena – 1,15 eiro
par cm² ierāmējumā
Atlaides par reklāmas
publicēšanas biežumu:

- Atkārtotot vienu un to pašu
reklāmu 2 reizes, paredzēta
atlaide 10 % apmērā no
parastās cenas.
- Atkārtotot vienu un to pašu
reklāmu 3 reizes, – 15 % no
parastās cenas.
- Atkārtotot vienu un to pašu
reklāmu 4 reizes un vairāk,
– 20 % no parastās cenas.
- PRIVĀTSLUDINĀJUMIEM:
0,60 eiro par 1 cm²
ierāmējumā.
- SĒRU SLUDINĀJUMS:
NB! 60 eiro

Pasta adrese:

Ģertrūdes iela 27

Rīga, LV - 1011

Tālrunis + 371 67326761

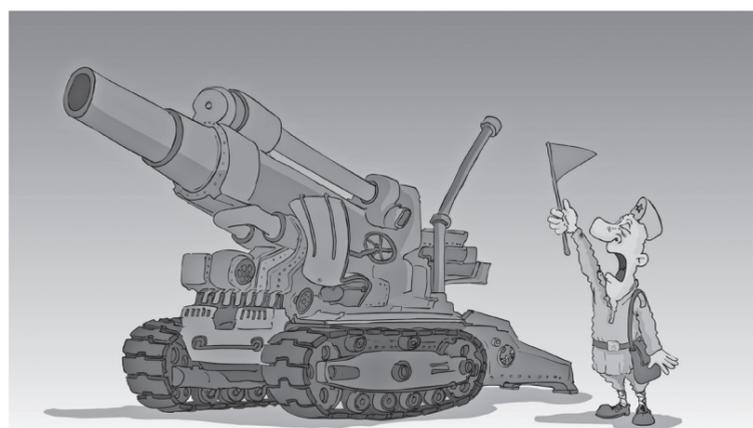
Tālrunis +371 67326784

Darba laiks:

Pirmdien – 9-17

Otrdien – 9-17

Piektdien – 9-13

Zemgus Zacharāns atkal startē uz Pulicera balvu

Mūsu mākslinieks/karikatūrists Zemgus Zacharāns atkal piedā-
sies prestižajā sacensībā uz Pulicera balvu, ko piešķir par politiski
aktuālu karikatūru un kuŗa trīs Zemgus karikatūras ir apstiprinātas
dalībai, konkursa rezultātus paziņos 16. aprīlī. Turam ikšķsus!

Red.

SĒRAS

Mūžībā aizgājusi

KARMENA DZINTRA KRASTIŅŠ-HERMANSONS

Dzimusi 1945. gada 7. novembrī Barntenā,
mirusi 2018. gada 8. janvārī Ķelnē, Vācijā

Augšā aiz zvaigznēm
tur tiksies reiz mīļi
tie, kas šeit pasaulē
šķīrušies būs.

Viņu piemiņā paturēs
Dino un Ella
Maija un Huberts
Astrida un Jirgens
Radi un draugi

Mūžībā aizgājis

JĀNIS LIEPIŅŠ

Dzimis 1927. gada 8. decembrī Valmierā,
miris 2017. gada 20. decembrī Vorikā (Warwick)

Viņu mīļā piemiņā paturēs
Anna, Emīlija un Ivars Legzdiņi

Izvadīšana 29. janvārī plkst. 12.30 Oakley Wood krematorijā,
Leamington Spa. Atsaukties Jāņa draugiem – lūdzu, zvanīt viņa
māsasdēla mazmeiņām, tālrunis: 07399852353

BRĪVĀ LATVIJA

Latvijas reģ. nr. 1144.

Rietumeiropas latviešu laikraksts,
iznāk sestdienās, 48 reizes gadā.
Izdevēji: Brīvās Latvijas izdevēju kopa (BLIK)

Redaktore: Līgita Kovtuna
Brīvā Latvija redakcija – Ģertrūdes iela 27, Rīga,
LV-1011 (Darba laiks P.O: 9-17, Pk.: 9-13)
Tālr. (redakcijā) +371 67326761, +371 29439423,
Tālrunis: +371 67326784.
e-pasts: redakcija@brivalatvija.lv

Administrācija: Sarmīte Janovskis (admin.)
Lilac Cottage, 18 Lauds Road, Crick Northants.
NN6 7TJ. Tālr. 01788823438, fakss 01788822441.
Kārto visas sēru un citu sludinājumu maksas;
pieņem Rietumu abonementus, izņemot
Vācijas un Zviedrijas.

Pārstāvniecība Anglijā: Terēze Bogdanova, tālr.:
07788790952, e-pasts: tereze.bogdanova@inbox.lv

ABONEMENTA MAKSA:

Lielbritānijā: 6 mēnešiem GBP 75; 12 mē-
nešiem GBP 145. Samaksu ar čeku, PO vai naudā
(ierakstītā sūtījumā) sūtīt laikraksta administrācijai
(adresi sk. augšā), uz vārdu Brīvā Latvija. Maksājot
Liel-britānijā par Latvijas gada abonementu GBP
40

Zviedrijā: 6 mēneši SEK 875; 12 mēneši SEK 1550.
NAUDAS PĀRVEDUMI: LETTERNAS RIKS-
FÖRBUND I SVERIGE/BRĪVĀ LATVIJA (Wall-
ingatan 34, 5 tr, S-111 24, Stockholm, Plusgiro 11
47 46 – 1). Paziņojumus, sludinājumus, reklāmu
sūtīt uz Rīgas redakciju. Abonentu administrāto-
re +371 26134315, red. +371 67326761, e-pasts:
redakcija@brivalatvija.lv

Naudas pārvedumi Vācijā: 12 mēn. – 155 eiro;
6 mēn. – 85 eiro; BL konts Lettische Gemein-
schaft, Salzmannstr. 152, 48159 Münster. Post-
bank Hamburg, BLZ 200 100 20, konts IBAN:
DE94200100200271751204, BIC: PBNKDEFF.
Adrese abonēšanas jautājumiem: Nils Ebdens,
Lettische Gemeinschaft in Deutschland e. V.,
Frankfurter Str. 54, D-35440 Linden, tālr.
+49 6403 940933, e-pasts: info@lk-v.de

Citās Eiropas zemēs: 6 mēnešiem 85 eiro;
12 mēnešiem 155 eiro. Naudas pārvedumi ar čeku
uz Brīvā Latvija (adrese kā augšā).

ASV un pārējās pasaules valstīs 6 mēnešiem
USD 110,-; 12 mēnešiem USD 205,-.

Latvijā: 6 mēnešiem 33 eiro, 12 mēnešiem
55 eiro.

Digitālā avīze – 55 eiro 12 mēnešiem
Latviešu organizāciju un privāto sludinājumi
maksā GBP 3.50 (EUR 6) par 10 mm augstu
vienslejīgā platumā aizņemtu telpu. Sēru slud-
inājumi (10,6 cm x 7 cm) GBP 45. Zviedrijā –
SEK 600.

Komerčiālie sludinājumi €7 (EUR 12) par 1 slejas cm.
Atlaides atkārtotām reklāmām.
Ar autora vārdu, iniciāļiem vai segvārdu parak-
stītos rakstos izteiktās domas nav katrā ziņā arī
redakcijas domas. Par līdzstrādnieku honorāriem
nepieciešama iepriekšēja vienošanās. Par publi-
kācijās minēto faktu precizitāti atbild autors.

BRĪVĀ LATVIJA

Latvian Weekly Newspaper
published by the Latvian Publishers Association,
Ģertrūdes iela 27, Rīga, LV-1011, Latvia
Iespēsts: SIA EVEKO, Rīgā

SPORTS

SPORTS

SPORTS

OLIMPISKO SPĒĻU
KAROGNESĒJS –
DAUMANTS DREIŠKENS

Latvijas karogu gaidāmo Phjončhanas olimpisko spēļu atklāšanas ceremonijā nesīs pieredzējušais bobsleja stūmējs Daumants Dreiškens, noskaidrojās notikušajā Latvijas olimpiskās komandas prezentācijas sarīkojumā. "Nevar teikt, ka šis man nav pārsteigums. Domāju, ka mūsu olimpiskajā komandā ir virkne sportistu, kas būtu pelnījuši šādu godu. Uzveru to kā visas mūsu bobsleja komandas novērtējumu un ceru, ka karogu neatrādisim tikai atklāšanas ceremonijā, bet arī apbalvošanā," sacīja 33 gadus vecais Dreiškens.

Phjončanā Dreiškenam būs ceturtais olimpiskās spēles, turklāt pirms četriem gadiem Sočos viņš Oskara Melbārža četrinieku ekipāžā izcīnīja olimpisko sudrabu. Tomēr, ja Sporta arbitražas tiesa apstiprinās krievu pilotu Aleksandra Zubkova un Aleksandra Kasjanova ekipāžu diskvalifikācijas no Soču Olimpiādas, Melbārža četrinieks tiks pie zelta godalgām, turklāt divniekos Melbārdis ar Dreiškenu, visticamāk, tiks pie bronzas. 2006. gada Turīnas Olimpiskajās spēlēs Dreiškens ieņēma sesto vietu divniekos un desmito četriniekos Jāņa Miņina pilotētājās ekipāžās, bet 2010. gadā Vankūverā bija astotais divnieku sacensībās ar pilotu Edgaru Maskalānu.

MEDAĻOTAIS
SIGULDAS LEDUS

Siguldā risinājās Eiropas meistarsacīkstes un Pasaules kausa izcīņas pēdējais – devītais – posms kamaniņu sportā. Latvijas komandas dalībnieki "izbrauca" vairākas medaļas.

Stafetes sacensībās Latvijas komandas rindās startēja teicamā formā esošā Kendija Aparjode, Inārs Kivlenieks, kā arī divnieku ekipāža Andris un Juris Šici. Latvieši savus braucienus veica bez lielām kļūdām, sākotnēji atpaliekot vien no Krievijas. Kā noslēdzošā komanda stafetē startēja spēcīgā Vācija, taču tās braucēji trasē pieļāva vairākas kļūdas, kas reāli neļāva cīnīties par pirmo vietu, tomēr viņiem izdevās tikai par 0,018 sekundēm apsteigt Latviju un iegūt sudrabu. Mūsējiem – bronzas godalgas.

Latvijas divnieku ekipāžas Andris un Juris Šici, kā arī Oskars Gudramovičs un Pēteris Kalniņš Siguldā trasē izcīnīja attiecīgi sudraba un bronzas medaļas. Pie viena Šici nodrošinājuši uzvaru arī Sprinta kausa sezonas kopvērtējumā, šādu trofeju iegūstot pirmo reizi.

Oskars Gudramovičs un Pēteris

Kalniņš

Par sacensību uzvarētājiem kļuva sezonas lideri Toni Egerts un Saša Benekens no Vācijas, kam Šici piekāpās par 0,087 sekundēm. Savukārt valsts otrā ekipāža Gudramovičs/Kalniņš divnieku

pamatsacensībās palika uzreiz aiz goda pjedestala, tomēr Sprinta kausā, veicot solidu braucienus, viņi izcīnīja bronzu, no uzvarētājiem atpaliekot 0,194 sekundes.

Teicamā formā esošā Latvijas kamaniņu braucēja **Kendija Aparjode** Siguldā izcīnīja piekto vietu Eiropas meistarsacīkstēs un bronzu – Sprinta kausā.

Līdz ar to 21 gadu vecā Aparjode ar augstvērtīgiem sasniegumiem izcēlusies jau divās nedēļas nogalēs pēc kārtas. Sprinta kausā uzvarēja krieviete Tatjana Ivanova, kuŗa par 0,006 sekundēm apsteidza titulu Natāliju Geizenbergeri no Vācijas, kura šosezon uzvarēja Pasaules kausa ieskaitē. Aparjode uzvarētājam zaudēja 0,113 sekundes. Atzīstamu braucienus veica arī Ulla Zirne, kuŗa ilgāku laiku bija pirmajā vietā, beigās ierindojoties piektajā pozīcijā. No goda pjedestala viņa atpalika 0,076 sekundes. Eliza Cauce ierindojās devītajā vietā.

Viriešu konkurencē augstāko – ceturto – vietu izcīnīja Inārs Kivlenieks. Kristers Aparjods un Artūrs Dārziņš ieguva attiecīgi astoto un devīto vietu.

RASTORGUJEVS – EIROPAS
ČEMPIONS BIATLONĀ

Latvijas labākais biatlonists Andrejs Rastorgujevs Itālijā neaizvēra pēdējo mērķi, bet tāpat kļuva par Eiropas čempionu desmit kilometru sprinta disciplīnā. Pie Eiropas čempiona titula Rastorgujevs kļuvis otro reizi karjērā.

Pirmajā ugunsliņijā Latvijas sportists aizvēra visus piecus mērķus un bija vadībā, bet otrajā

šaušanas reizē viņš šāva lēnām un pirms pēdējā šāviena ieturēja pauzi, tomēr tāpat raidīja to garām. Pēc otrās šaušanas viņam bija piecu sekunžu pārsvars pār krievu Aleksandru Loginovu. Nākamajā kontrolzīmē tas samazinājās līdz 3,7 sekundēm, bet finišā Rastorgujevs atkal bija priekšā 5,5 sekundes. Citiem Latvijas pārstāvējiem bija ļoti pieticīgi rezultāti: Oskars Muiznieks ierindojās 43., Roberts Slotiņš – 81., Aleksandrs Patrijuks – 105. vietā.

// Foto: LETA

Dāmu konkurencē Baiba Bendika 7,5 km sprintā ierindojās 14., bet 10 km iedzīšanā – astotajā vietā.

BRIEDIS PIEDZĪVO PIRMO
ZAUDĒJUMU KARJĒRĀ

Latvijas bokseris Mairis Briedis 27. janvārī Pasaules Boksa superserijas (WBSS) pusfinālā *Arēnā Rīga* piedzīvoja savu pirmo zaudējumu karjērā un neaizstāvēja savu Pasaules Boksa padomes (WBC) čempiona titulu.

Briedis šajā cīņā piedzīvoja zaudējumu pēc punktiem. Tiesneši lēma, ka Briedis zaudēja ar 114:114, 113:115, 113:115. Līdz ar to Oleksandrs Usiks nosargāja savu Pasaules Boksa organizācijas (WBO) čempionu titulu, kā arī ieguva Brieža WBC čempiona titulu. Tāpat ukraiņis iekļuva Pa-

saules Boksa superserijas finālā. Līdz ar to ukraiņis kļuvis par čempionu divās versijās.

"Cerams, ka visiem patika cīņa. Preti bija spēcīgs bokseris, pirmoreiz man bija tik labs. Šķiet, biju pārāk mierīgs uz cīņu un tas mani iegāza. Tagad esmu tikpat mierīgs. Šo cīņu mums vajadzēs atkārtot, un ceru, ka tā notiks," pēc dueļa sacīja Briedis. "Cīņa bija līdzīga, bet tiesnešiem no malas labāk redzams. Man būs stimulēti turpināt trenēties un gatavoties." Pēc šīs cīņas Briedis izcīnījis 23 uzvaras un piedzīvojis vienu zaudējumu, savukārt Usiks guva 14. panākumu, no kuŗiem 11 gūti ar nokautiem. Usiks WBSS finālā tiksies ar krievu Murata Gasijeva un Kubasa boksera Juniera Dortikosa paŗa uzvarētāju. WBSS fināls risināsies Saūda Arabijas pilsētā Džidā.

PORZIŅIS IZRAUDZĪTS
DALĪBAI NBA VISU
ZVAIGŽŅU SPĒLEI

Knicks zvaigzne Kristaps Porziņģis Visu zvaigžņu spēles balsojumā netika labāko trijniekā starp Austrumu ligas gaŗajiem spēlētājiem, taču viņam bija lielas izredzes tikt iekļautam starp rezervistiem, kuŗus izvēlējās komandu galvenie treneri.

Tā arī notika. Kristaps Porziņģis tika izraudzīts starp rezervistiem dalībai šī gada Nacionālās basketbola asociācijas (NBA) Visu zvaigžņu spēlē, tādējādi kļuvis par pirmo Latvijas basketbolistu, kuŗš piedalīsies šāda mēroga sacensībās. NBA Visu zvaigžņu spēle 18. februārī notiks Losandželosā.

P. Karlsons

PAZIŅOJUMI

LATVIJA

DVF Londonas nodaļas valde laipni aicina visus biedrus piedalīties nodaļas pilnsapulcē svētdien, **4. martā**, plkst. 10.30 DVF nama kluba telpās, 72 *Queensborough Terrace, London W2 3SH*.

ANGLIJA

DIEVKALPOJUMI
APVIENOTAJĀ LONDONAS
LATVIEŠU EV. LUT. UN MIERA
DRAUDZĒ

Londonā svētdien, **11. februārī**, plkst. 14 Atspīdēšanas laika pēdējās svētdienas dievkalpojums ar dievgaldu – Mūsu Kunga apskaidrošanas diena. Svētdien, **25. februārī**, plkst. 14 Kristus ciešanu piemiņas laika dievkalpojums.

ZIEMEĻANGLIJAS DRAUDZE,
māc. D. Vāvere

Bradfordā, Vācu baznīcā (*The German Protestant Church*), 29 *Great Horton Rd, Bradford, BD7 1AA*, svētdien, **18. februārī**, plkst. 11 Gavēņa laika dievkalpojums.

VIDUSANGLIJAS DRAUDZE,

māc. V. Vāvere

Straumēnos, Zaļajā zālē, *Catthorpe Manor, Lilbourne Road, Catthorpe, Lutterworth, LE17 6DF*, svētdien, **25. februārī**, plkst. 10 Gavēņa laika dievkalpojums.

AUSTRUMANGLIJAS DRAUDZE,
māc. V. Vāvere

Mansfildā, *St. Peter's and St. Paul's Church, Mansfield, NG18 1AP*, sestdien, **3. februārī**, plkst. 11 Epifānijas laika dievkalpojums.

Derbijā, *Chapel of St. Mary on the Bridge, Derby, DE1 3AT*, svētdien, **4. februārī**, plkst. 12 Epifānijas laika dievkalpojums.

Notinghamā, *Trinity Lutheran Church, 67 Homefield Road, Aspley, NG8 5GH*, svētdien, **4. februārī**, plkst. 15 Epifānijas laika dievkalpojums.

Piterboro, *St. Mark's Church Centre, Peterborough, PE1 2SN*, sestdien, **10. februārī**, plkst. 16 Epifānijas laika dievkalpojums.

MANČESTERAS DRAUDZE,
māc. D. Vāvere

Mančesterā, *Martin Luther Kirche, 9 Park Road, Stretford, M32 8FE*,

svētdien, **11. februārī**, plkst. 13.30 dievkalpojums.

ZVIEDRIJA

DIEVKALPOJUMI
INFORMĀCIJA par Zviedrijas
latviešu ev. lut. draudzēm un dievkalpojumiem redzama arī mājaslapā www.draudzes.se

GĒTEBORGAS ev. lut. draudzes Epifānijas laika dievkalpojums svētdien, **4. februārī** plkst. 14 Hāgas baznīcā (*Haga kyrka, Haga Östergata 30, Gēteborgā*). Dievkalpojumu vadīs mācītāja Ieva Graufelde, pie ērģelēm *Peter Wāgsjö*. Pēc dievkalpojuma draudzes gadskārtējā pilnsapulce un sadraudzība Hāgas draudzes telpās. Visi sirsnīgi gaidīti!

STOKHOLMAS Sv. Ērika katoļu katedrāles kriptā, *Folkungagatan 46*, svētdien, **11. februārī**, plkst. 12 dievkalpojums un sekojoši aizlūgums par pr. Pētera Dupata dvēseli (metro: *Medborgarplatsen*). Biskapu kriptā atrodas zem katedrāles. Jāiet lejup, no katedrāles galvenās fasādes ieejas durvīm pa kreisi, līdz pirmajām durvīm labajā

pusē). Pēc Sv. Mises draudzes zālē gadskārtējās Aizgavēņa jeb Vastlāvju svinības.

Stokholmas Latviešu katoļu draudzes vārdā mūsu dziedātpriecīgos tautiešus un viņu zviedru draugus uz dievkalpojumu un/vai "Aizgavēņa balli" ielūdz draudzes vecākā Anita Elksne un kapelāns Andris Priede.

UPSALAS ev. lut. draudzes Gavēņa laika dievkalpojums sestdien, **17. februārī**, plkst. 14 Vindhemas baznīcā (*Vindhems kyrka, Vindhemsgatan 9, Upsalā*). Dievkalpojumu vadīs mācītāja Ieva Graufelde. Pēc dievkalpojuma draudzes gada pilnsapulce. Visi miļi gaidīti!

STOKHOLMAS ev. lut. draudzes Gavēņa laika pirmās svētdienas dievkalpojums svētdien, **18. februārī**, plkst. 14 Somu baznīcā (*Finska kyrkan, Slottsbacken 2B-C, Gamla Stan, Stockholm*). Dievkalpojumu vadīs mācītājs Gundars Bērziņš, pie ērģelēm Rūta Baumgarte. Pēc dievkalpojuma draudzes namā kafijas galds un draudzes gada pilnsapulce. Visi miļi gaidīti!

VĀCIJA

DIEVKALPOJUMI

Oldenburgā, Ohmstedes baznīcas draudzes namā, *Butjadinger Str. 59*, **4. februārī** plkst. 11 dievkalpojums. Kalpo diak. L. Urdze, pie ērģelēm Dr. A. Rosenbergs. Pēc dievkalpojuma kafijas galds.

Bekhofas latv. baznīcā (*Am Beckhof 44, Bielefeld*) **18. februārī** plkst. 14.30 dievkalpojums. Kalpo diak. L. Urdze. Pēc dievkalpojuma kafijas galds draudzes namā.

Ludvigshāfenā, Svētā Ludviķa baznīcā, *Sankt Ludwig, Bismarck un Wredestrasse* krustojumā, Gavēņa laika pirmā svētdienā, **18. februārī**, plkst. 15 dievkalpojums. Kalpos diakone Rasma Gundega Ieviņa. Pēc dievkalpojuma sekos azaids ar groziņiem draudzes telpās. Visi miļi gaidīti!

Hanoverā, Markus baznīcas draudzes namā, *Hohenzollernstr. 54*, **25. februārī** plkst. 14 dievkalpojums. Kalpo diak. L. Urdze. Pēc dievkalpojuma pārrunas pie kafijas galda.